Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem

Najer Folksblat

פרייז 20 גראשען

הײַנט 8 זײַטען

נײַער פאָלקסבלאַט

אונפּאַרטייאישע פּאָליטיש - געזעלשאַפטליכע טאָג - צייטונג

Nr. 263 (955 | Łódź, Sroda 17 Listopada 1926 | פֿירטער יאָהרגאַנג | לאָדז מיטוואָך יא כסלו תרפ"ז. | Nr. 263 (955

24-71 .אַדרעס פון רעדאַקציע און אַדמיניסטראַציע: לאָדז, פּעטריקאָווער 21, טעל || Adres redakcji i administracji: Łódź, Piotrkowska 21. Tel. 24-71

בודזשעט איבערגעשיקט אין קאָמיסיע.

שאַרפע אָפּאָזיציאָנעלע רעדעס פון דעפּ. מאַרעק און פּרילוצקי

די נעכטיגע זיצונג פון סיים.

וואַרשאַ, 16 (טעלעפאָניש פון אונזער סיים-קאָרעספּאָנדענט) פאַר דער זיצונג פון סיים האָט דער סיים-מאַרשאַלעק אָבגעהאַלטען קאָנפערענצען מיט די פאָרשטעהער פון די קלובען, אויך מיט'ן וויצע-פּ"עמיער באַרטעל.

די זיצונג הויבט זיך אָן 11 אַ זייגער. אויף דער רעגירונגס-באַנק זיצען די מיניסטאָרען און דער וויצע-פּרעמיער. איידער מ'טרעט צו צו דער טאָג-אָרדנונג נעהמט אַ וואָרט דעפּ. קאָשטשאַלקאָווסקי פון „קלוב פּראַצי" און לעגט פאָר אַראָבצונעהמען פון דער טאָג-אָרדנונג דעם פאָרשלאַג אָבצושאַפען דעם

פּרעסע-דעקרעט.

דאַן נעהמט אַ וואָרט דער סיים-מאַרשאַלעק ראַטאַי און ערקלערט, אַז ער וואָלט נישט געוואָלט פון דעם ענין מאַכען אַ פּאָליטישע פראַגע. ער האַלט, אַז מ'דאַרף לאָזען זיך אַרויסזאָגען וועגען דער זאַך ביידע צדדים: דער רעגירונג און די פאָרשטעהער פון די קלובען. ער לעגט פאָר די פראַגע אַריבערצושיקען אין דער קאָנסטיטוציע-קאָמיסיע פון סיים.

דער סיים נעהמט אָן דעם פאָרשלאַג און די פראַגע וועגען פּרעסע-דעקרעט ווערט אַזוי אַרום

אַראָבגענומען פון טאָג-אָרדנונג

דער סיים טרעט דאַן צו צו דער דעבאַטע וועגען בודזשעט. דער ערשטער נעהמט אַ וואָרט דעפּ. גלאָמבינסקי (נ. ד.) זיין רעדע ווערט אָפט איבערגעריסען דורך צווישען-רופען פון די לינקע דעפּוטאַטען. ער רעדט וועגען דער מאַי-איבערקעהרעניש וועגען אָנפאַל אויפ'ן דעפּוטאַט זדזשעכאָווסקי, וועגען פעדעראַליסטישע שטרעבונגען פון דער רעגירונג. ער קריטיקירט די רעגירונג צוליב'ן זיג פון די דייטשען ביי די קאָמונאַלע וואַהלען אין אָבער-שלעזיען; ווייזט אָן, אַז דער בודזשעט ענדיגט זיך מיט אַ דעפיציט, זאָגט זיך אַרויס געגען איינלאַדען אויסלענדישע ראַטגעבערס, ווי פּראָפ. קעמערער א. א. ער פאָרענדיגט, אַז די אידעע פון דער נאַראָדאָווע דעמאָקראַטיע איז אייניג און וועט זיגען.

דעפּ. דובאַנאָוויטש (כ. נ.) ערקלערט, אַז זיין קלוב ווייסט נישט, צי די איצטיגע רעגירונג האָט וועלכען ס'איז פּאָזיטיווען פּראָגראַם.

ראָ ווערט ערקלערט אַ הפסקה.

נאָך דער פּויזע

בעקומט דאָס וואָרט דעפּ. סקשיפּאַ (קאָמוניסט) די רעגירונג, זאָגט דער רעדנער, מאַכט אַן אָנשטעל, אַז זי וויל ס'זאָל הערשען אַ הסכם צווישען איהר און סיים, אָבער קיינער האָט נישט קיין אילוזיעס. ס'איז קלאָר פאַר אַלעמען אַז מיר האָבען אַ דיקטאַטור פון פּילסודסקין מיט אַ פאַשיסטישען אינטערשלאַק.

אויפ'ן ערשטען בליק מאַכט אַן איינדרוק, אַז אין פּוילען הערשט אָרדנונג, אָבער אין דער ווירקליכקייט ווערען ווייטער פערפאָלגט די אַרבייטער און פויערים. אָט קומט הייַנט צום 3-טען מאָל פאַר דער פּראָצעס פון וואָסינטשוק, משוטשמאַי און קאָזשיצקי'ן. ער זאָגט זיך אַרויס געגען בודזשעט.

קוויאַטקאָווסקי (כ. ד.) רעדט וועגען אויבער-שלעזיען. צום סוף לעגט ער פאַר אָפּצושיקען דעם בודזשעט אין קאָמיסיע.

מיט אַ גרויסע רעדע טרעט אַרויס דעפּ. מאַרעק (פּ.פּ.ס.). מיר האָבען זיך נישט פאָרגעשטעלט, זאָגט ער, אַז נאָך דער מאַי-איבערקעהרעניש וועט דעם דאָזיגען סיים נאָך אויסקומען צו ערלעדיגען דעם בודזשעט, ווי מ'זאָל די מאַי-געשעהענישען נישט אָנרופען רעוואָלוציע, צי בעוואָפענטע רעקאָנסטרוקציע פון קאַבינעט האָט זי געהאַט אַ טיפען הינטערגרונד.

יעדע רעוואָלוציע פערפליכטעט דעם זיגער אָנצוכאַפּען ביים האַלז זיין געגנער דעם בעזיגטען און פערניכטען די פערזענליכע מויערען, דאָס מאָל אָבער האָט פאַסירט גאָר עפּיס אַנדערש. דער בעסטער סימן איז דאָס איצטיגע פּראָגראַם פון דער רעגירונג. אינ'ם רעגירונגס-קאַבינעט זיצט מייכטאָוויטש, וואָס האָט געלייגט אַ קראַנץ אויף יעקאַטערינא II דענקמאַל. די רעגירונג נעניסט פון אַ גינסטיגער קאָניונקטור, פון דער צווייטער זייט שטיצט זי זיך אויף די פּריצים און אויף דער בורזשואַזיע. גלאָמבינסקי דאַרף נישט האָבען קיין עגמת נפש, וואָס די לעגענדע געהט אונטער. איהר געהט אונטער, ווענדעט זיך דער רעדנער צו די נ. ד., אָבער

אייערע אידעען כאַפּט אונטער די רעגירונג,

ווי מ'זעהט עס פון דעם היינטיגען אינטערוויו פון פירשט ראַדזיוויל. ער שטעלט זיך אָפּ אויף דעם בעשטימען וורשביצקי'ן אַלס פאָרזיצער פון ביי-ראַט ביים עקאָנאָמישען קאָמיטעט פון מיניסטאָרען-ראַט. ער ווייזט אָן, אַז אין עקאָנאָמישען קאָמיטעט געהט נישט אַריין דער אינערן-מיניסטער, דער קאַמף מיט'ן יקרות געהערט דאָך צו דער קאָמפּעטענץ פונ'ם אינערן-מיניסטעריום. דאָס געהערען צום מיניסטאָרען-קאַבינעט פון אַזעלכע פּערזאָנען, ווי מייכטאָוויטש, ניעזאַביטאָווסקי, ספּאַנאָוויטש, ווען ס'ערשיינען אַזעלכע דעקרעטען, ווי דער פּרעסע-דעקרעט, שטעלט זיך יעדער דעמאָקראַט די פראַגע

— צי האָט האָט מען געדאַרפט די מאַי-איבערקעהרעניש?

(אַפּלאָדיסמענטען פון רעכטס) ער ערקלערט, אַז זיין קלוב וועט זיין אין אָפּאָזיציע.

דעפּ. לאַנגע (ווידזוואָלעניע) איז פאַר איבערשיקען דעם בודזשעט אין דער קאָמיסיע, וואו זיין קלוב וועט נעהמען צו איהם שטעלונג. ער מאַכט אָבער אויפמערקזאַם, אַז מ'דאַרף ערלעדיגען די אַגראַר רעפאָרם. עס רעדען נאָך מאַטאַקעוויטש, לובאַרסקי (איקר.), וועלכער ערקלערט, אַז זיין קלוב וועט גישט נישט צו קענטעניש די עקספּאָזע פון פינאַנץ-מיניסטער, און אַז זיי האָבען נישט קיין צוטרוי צו דער רעגירונג, האָלאָוואַטש (נ.פּ.כ.) ראַגושטשאַק (נ.פּ.ר.). וועלכער איז פאַר אָפּשיקען דעם בודזשעט אין דער קאָמיסיע. ומאַרטשקעוויטש (הראָמאַדע) זאָגט זיך אַרויס געגען בודזשעט.

עס רעדט דאַן

דעפּ. פּרילוצקי,

וועלכער ערקלערט, אַז די רעגירונג האָט נישט ערפילט איהר קאַרדינאַלען חוב: זי האָט נישט פונאַנדערגעלאָזט דעם איצטיגען סיים. אָהן פערנומענרונג איז געבליבען די פראַגע וועגען די נאַצ. מינדערהייטען, אָבער ס'איז דאָך אונמעגליך צו שאַפען אַ דעמאָקראַטישע מעהרהייט, נישט פערזעלבסטשטענדיג די דאָזיגע פראַגע. די פּלענער פון דער רעגירונג זענען נישט בעקאַנט, נאָך אַ לענגערען אָפּציהען די סיים-ערעפנונג צוליב דער צערעמאָניע-פראַגע איז די רעגירונג געקומען אָהן אַ פּראָגראַם וועגען די מינדערהייטען.

דער רעדנער זאָגט זיך אַרויס געגען בודזשעט.

ביי דער אָפּשטימונג ווערט דער פאָרשלאַג פון דעפּ. סקשיפּא אָפּצוּוואַרפען דעם בודזשעט נישט אָנגענומען (געשטימט פאַר האָבען: די קאָמוניסטען נ. פּ. כ., אוקראַאינער און ווייס-רוסען).

דער סיים בעשליסט איבערצושיקען דעם בודזשעט אין דער קאָמיסיע.

*

נאָך דער זיצונג פון סיים האָט פּרעמיער פּילסודסקי בעזוכט דעם סיים-מאַרשאַלעק און איהם געדאַנקט פאַר זיין לאָיאַלער בעציהונג אין דער פראַגע וועגען פּרעסע-דעקרעט.

די נאָהענטסטע זיצונג פון סיים וועט פאָרקומען אוודאי נישט פריהער פאַר'ן 27-טען ד. ח.

זיצונג פון יודישען קאָלאָ.

וואַרשאַ, 16. (טעלעפאָניש פון אונזער סיים-קאָרעספּאָנדענט). היינט איז פאָרגעקומען אַ זיצונג פון יודישען קאָלאָ. ס'איז בעטראַכט געוואָרען די פראַגע וועגען די דעפּוטאַטען און סענאַטאָרען, וואָס זענען, נישט קוקענדיג אויפ'ן בעשלוס פון קאָלאָ, געגאַנגען אין שלאָס צו דער ערעפנונג פון דער סיים-סעסיע.

קיין בעשלוס איז נישט אָנגענומען געוואָרען.

בנוגע דעם רעפעראַט פון סענ. ראָטענשטרייך וועגען ביודזשעט פון האַנדעלס-מיניסטעריום איז בעשלאָסען געוואָרען, אַז סענ. ראָט. זאָל דעם רעפעראַט אָננעהמען.

דעפּ. מינצבערג נישט געווען אין שלאָס.

ווי מיר ווערען געוואויר, האָט דעפּ. מינצבערג נישט געבראָכען דעם בעשלוס פון „קאָלאָ", נישט אָנוועזענד צו זיין ביי דער ערעפענונג פון דער סיים סעסיע אין שלאָס. דעפּ. מינצבערג איז אין שלאָס נישט געוועזן.

ערב ליקווידאַציע פון קויהלען-שטרייק.

לאָנדאָן, 16 (אטע). די רעגירונגס-קרייזען שטעלען פעסט, אַז די רעזולטאַטען פון פּלעביסציט אין די קויהלען-ראַיאָנען (מכח פערענדיגען דעם שטרייק) זענען זעהר גינסטיגע, אַזוי אַז דער שטרייק וועט אויף זיכער פערענדיגט ווערען די וואָך. די פּראָפעסיאָנעלע פעראיינען נעהמען אָן מיט אַ גרויסער מעהרהייט דעם רעגירונגס פּראָיעקט.

אָפּגעלעגט דעם פּראָצעס

פון די אוקראַאינער דעפּוטאַטען.

ווילנא, 16 (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספּאָנדענט) היינט איז אין היגען אַפּעלאַציאָנס-געריכט פאָרגעקומען דער פּראָצעס פון די דריי אוקראַאינישע דעפּוטאַטען וואָסינטשוק, משוטשמאַי און קאָזשיצקי, וועלכע זענען פער'משפט געוואָרען דורכ'ן קרייז-געריכט אין לוצק צו תפיסה פון 1 ביז 3 יאָהר. אַלס פערטיידיגער זענען אַרויסגעטרעטען דעפּ. שמיאַראָווסקי, סענ. קאַרפּינסקי און אַדוו. מיעדזשיאַנאָווסקי. די פערטיידיגער האָבען פערלאַנגט מ'זאָל אויסהערען עטליכע הונדערט עדות וועלכע זענען בשעתו אויסגעהערט געוואָרען אין דער אָפּוועזענהייט פון די פערטיידיגער. צו דעם צוועק זאָל דאָס געריכט אַריבערפאָהרען קיין לוצק.

נאָך אַ בעראַטונג פון 2 שעה האָט דאָס געריכט בעשלאָסען אַרויסצורופען 22 עדות און דעריבער דעם פּראָצעס אָפּצולעגען. וואָס אָנבעלאַנגט אַזעלכע עדות ווי מאַקדאָנאַלד, הערריאָ א. א., וועלכע די פערטיידיגונג האָט געפאָדערט אַרויסצורופען ערלויבט דאָס געריכט דער פערטיידיגונג זיי אַרויסצורופען, אויב דאָס איז מעגליך.

„דאָ איז ערגער, ווי אין אזיע!"

גרויסער סקאַנדאַל אויפ'ן קוטיסקער פּראָצעס.

בערלין, 16 (אַטע) היינט איז אין געריכט, וואָס בעהאַנדעלט דעם פּראָצעס פון קוטיסקער'ן (דעם באַנקראָטירטען אינפלאַציע-מיליאָרדער) געקומען צו אַ גרויסען סקאַנדאַל. די דאָקטוירים האָבען פעסטגעשטעלט, אַז קוטיסקער האָט 38,5 גראַד ה"ק, קוטיסקער האָט לכתחילה ערקלערט, אַז ער זעהט און הערט גאָרנישט. פּלוצים האָט ער זיך אויפגעשטעלט און אָנגעהויבען שרייען מיט אַ מורא'דיגען קול: מ'וויל מיך ערמאָרדען אין טורמע! דאָ איז ערגער, ווי אין אַזיע!

רומענישע קעניגין אין משיקאַגא'ער שוהל

זאָגט, אַז יודען האָט מען זעהר ליב אין רומעניען.

ניו-יאָרק, (טעלעפאָניש דורך ימ"א) נישט קוקענדיג אויף דער געגנערישער שטעלונג מצד דער יודישער עפענטליכער מיינונג, האָט דער שול-קאָמיטעט פון די רומענישע יודען אין משיקאַגאָ איינגעלאַדען די רומענישע קעניגין מאַריאַ אויף צו בעזוכען די שוהל.

דער קעניגין איז געמאַכט געוואָרען אַ גרויסאַרטיגער קבלת פנים און עס זענען געהאַלטען געוואָרען בעגריסונגס-רעדעס.

די קעניגין האָט געענטפערט אויף די בעגריסונגען און געזאָגט, אַז די יודען אין רומעניען זענען דער בעליבטסטער טייל (?!) פון רומענישען פאָלק...

בעת די פייערליכקייטען אין שוהל האָבען זיך געהערט פייגדליכע אויסרופען אויפ'ן אַדרעס פון דער קעניגין 3 פרויען זענען אַרעסטירט געוואָרען.

שנעל צונעהמען די מתים

אויפרוף פון וואַרשאַוער ראַבינאַט.

וואַרשאַ, 16. (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספּאָנדענט) דער וואַרשאַווער ראַבינאַט האָט אַרויסגעלאָזט אַן אויפרוף צו דער יודישער בעפעלקערונג, אַז מ'זאָל גוט אַכטונג געבען אויף די שווער-קראַנקע קרובים, וועלכע ליגען אין די שפּיטעלער און אין אַ פוילס-מאָל זאָל מען שנעל צונעהמען דעם מת, איידער ער ווערט צוגענומען אין פּראָזעקטאָריום.

מעגליך אַ רעגירונגס-קריזיס אין פראַנקרייך.

פּאַריז, 16 (אטע) די רעדע פון מיניסטער מאַרען אין שטראַסבורג, וועלכער האָט שאַרף קריטיקירט די פּאָליטיק פון לינקען בלאָק, האָט אַרויסגערופען אַזאַ עמפּערונג צווישען די ראַדיקאַלען, אַז מ'רעכענט זיך אין די פּאָליטישע קרייזען מיט דער מעגליכקייט פון אַ רעגירונגס-קריזיס.

קאנסערוואטיווע פארטיי אין פוילען

בעשליסט צו ארבייטען אין מלוכה-מאסשטאב. — אויסגעוועהלט א פארטיי-פערוואלטונג מיט פירשט ראדזיוויל בראש. — ראוט מיט'ן אנטייל פון מארשאל פילסודסקי.

וו א ר ש א, 16 (טעלעפאניש פון אונזער קארעספאנדענט) היינט איז דא פארגעקומען א קאנפערענץ פון דער פארטיי „סטראזשניצטווא פראצי נאראדאוועי", וועלכע איז ארגאניזירט אלס אפטיילונג פון דער קראקאווער קאנסערוואטיווער פארטיי, (וואס גרופירט זיך ארום דער צייטונג „טשאס"). אין דער קאנפערענץ האבען זיך בעטייליגט אנ'ערך 100 מאן, פארשטעהער פון די פריצים, וויסענשאפטס-לייט, אינדוסטריעלער (אויך ל א ד ז ע ר), קאנסערוואטיווער פרעסע אז"וו

פארזיצער פון דער קאנפערענץ איז געווען פירשט יאנוש ראדזיוויל. מיט רעפעראטען זענען ארויסגעטראטען די ה"ה באדושיגסקי, דוביעצקי און רצד. באפרע, וועלכע האט ענטוויקעלט דאס פראגראם פון דער פארטיי און האט אנגעוויזען, אז די פארטיי דארף ארויס פון די ענגע לאקאלע קראקאווער ראהמען און פארנעהמען זיך אויף א מלוכה-מאסשטאב.

אין אלע רעדעס איז בעטאנט געווארען די נויטווענדיגקייט צו ארגאניזירען די קאנסערוואטיווע עלעמענטען אין לאנד אין א ברייטע בעוועגונג.

צום סוף איז געוועהלט געווארען א פערוואלטונג פון דער פארטיי, אין וועלכע ס'זענען אריין: פירשט יאנוש ראדזיוויל, אדאלף סוליגאווסקי, וואיטשעך ראסטוואראווסקי, דעפארטאמענט-דירעקטאר סקאטניצקי א. א.

אין אוונט איז אין די דעפארטאמענטען פון פירשט ראדזיוויל פארגעקומען א ראוט, אין וועלכען ס'האט זיך אויך בעטייליגט מארשאל פילסודסקי.

קאנפערענץ פון „מזרחי".

די רעדע פון לואי ליפסקי.

וואשינגטאן, (י. ט. א.) ווי מיר האבען שוין טעלעגראפיש מיטגעטיילט, האט דער פיהרער פון „מזרחי" הרב מאיר בערלין, וועלכער איז געקומען אויף דער קאנפערענץ פון „מזרחי" אין אמעריקא גלייך פון ארץ-ישראל, שארף קריטיקירט דעם אלוועטליכען ציוניסטישען עקזעקוטיוו און האט איהם צוגעשריבען אין א גרויסער מאס דעם שולד פאר דער נישט געלונגענער פירטער עלית. נאך שארפער האט הרב בערלין אנגעגריפען די ארץ ישראל רעגירונג, צוליב איהר פאסיווען פערהאלטען זיך צו דער יודישער איינוואנדערונג און זארגט נישט וועגען די אימיגראנטען.

ה' לואי ליפסקי, פרעזידענט פון דער ציוניסטישער ארגאניזאציע אין אמעריקא און מיטגליד פון וועלט-עקזעקוטיוו האט אין זיין בעגריסונגס-רעדע אונטערגעשטראכען דעם ענגערן אידעאישען קאנטאקט צווישען „מזרחי" און די אלגעמיינע ציוניסטען א דאנק דעם, וואס די הויפט-פונקטען פון פראגראם פון „מזרחי" זענען איצט איינגעשלאסען געווארען אין אלגעמיין-ציוניסטישען פראגראם.

מיט גרויס שפאנונג ווערט עיוואר-טעט דער ארויסטריט פון דר. ווייצמאן, וועלכער וועט רעפערירע וועגען דער איצטיגער לאגע פון דער ציוניסטישער בעוועגונג.

5000 געסט אויף דער אויפנאהמע לכבוד ד"ר ווייצמאן אין מעקקא-טעמפעל.

ניו-יארק, (יט"א) אויף דער אויפנאהמע לכבוד דעם פרעזידענט פון דער ציוניסטישער וועלט-ארגאניזאציע אין מעקקא-טעמפעל אין ניו-יארק, וועגען וואס מיר האבען שוין מיטגעטיילט, זענען אנוועזענד געווען 5,000 געסט. ד"ר ווייצמאן האט געהאלטען א בעגייסטערטע רעדע, אין וועלכער ער האט געזאגט, אז אין ארץ-ישראל הויבט זיך אן א נייע תקופה, וואס וועט ענטשיידען וועגען דער צוקונפט. פיל איז אפהענגיג פון די אמעריקאנער יודען. מיט זייער הילף וועט מען קענען מיט ערפאלג ווייטער בויען די יסודות פאר א נאציאנאלער יודישער היים אין ארץ-ישראל.

ד"ר סטעפען וויז האט אין זיין רעדע אויסגעדריקט זיין פולקאמע לאיאליטעט לגבי ד"ר ווייצמאן. ווייטער האט גערעדט ה' לואי ליפסקי, עמאנועל נוימאן און דער התאחדות-פיהרער ד"ר ארלאזאראוו, וואס איז געקומען צו פאהרען צוזאמען מיט ד"ר ווייצמאן און ד"ר האלפערן.

וועגען אבשאפען צוואנגס-זונטאג-רוה אין ליטע.

קאוונע. (י.ט.א.) די יודישע סיים-פראקציע האט אויסגעארבייט א פראיעקט, לויט וועלכען בעלי-מלאכות און ארבייטער דארפען אינגאנצען בעפרייט ווערען פון וועלכע עס איז בעגרענצונגען בנוגע זייער ארבייט אום זונטאג און די קריסטליכע חגאות. בנוגע האנדעל זעהט פאר דער פראיעקט, אז נאך 1 בייטאג זאלען אלע געשעפטען קענען געעפענט ווערען. דער פראיעקט זעהט אויך פאר, אז פאר עובר זיין געגען זונטאג-רוה-געזעץ זאל מען קענען בעשטראפט ווערען בלויז דורכ'ן געריכט און נישט דורך דער אדמיניסטראטיווער מאכט.

די יודישע סיים-פראקציע האט ארויסגעשטעלט א קאטעגארישע פאדערונג, אז די פראגע זאל בעהאנדעלט ווערען נאך אויף דער איצטיגער סיים-סעסיע פאר די ווייגאכט-פעריען. די פראגע ווערט אבער פערשווערט דורכ'ן דעם, וואס די סיים-פראקציעס זענען איצט פערנומען מיט בעהאנדלען דעם בודזשעט. עס איז שוין אבער בעקאנט, אז די פארטיי פון פרעמיער — די ליטווישע פאלקס-פארטיי — איז פולשטענדיג מסכים מיט די יודישע פאדערונגען בנוגע בעלי-מלאכות און ארבייטער. וואס שייך דעם האנדעל ווילען זיי, אז אין די גרעסטע שטעדט קאוונע, שאוועל און פאנעוועזש זאלען פערבליבען די ביז-איצטיגע פארשריפטען, דאגעגען אין די קלענערע שטעדטלעך זאל מען מעגען יא עפענען די געשעפטען.

אסימילאטאריש-ארטאדאקס. בלאק

געגען דער דעמאקראטיזאציע פון די יודישע קהלות.

קישינעוו. (יט"א). די טעג האט די ארטיגע „קאראבקע" (טאקסע), געזאלט בעשטעטיגען דעם קהלה סטאטוט, וואס זעהט פאר דעמאקראטישע וואהלען און בעשרענקט ביז גאר די קאמפעטענץ פון די שוהל-גבאים.

דער קלעריקאל - אסימילאטארישער בלאק מיט'ן רב צירעלסאן בראש האט זיך דערשראקען פאר דער דעמאקראטישער געפאהר, און מיט 46 שטימען געגען 21 בעשלאסען נישט בעטראכטען ווייטער דעם קהלה-סטאטוט, כל-זמן דער קהלה-געזעץ וועט נישט בעטראכט ווערען דורכ'ן פארלאמענט.

דער מקדש-שלמה

און די מאנדאט-קאמיסיע ביים פעלקער-בונד.

גענף. (יט"א). די שטענדיגע מאנדאטען-קאמיסיע ביים פעלקער-בונד האט בעטראכט, אויף איהר לעצטער זיצונג א געוויסע צאהל פעטיציעס וועגען די פערוואלטונגען אין ארץ-ישראל, סיריען און דרום-אפריקע. אין א פיציעלען קאמוניקאט ווערט נישט געזאגט, וואס פאר א כאראקטער עס טראגען די פעטיציעס און וואס פאר א טייל פון דער בעפעלקערונג האט זיי אונטערגעשטעלט. די מאנדאט-קאמיסיע האט בעשלאסען נישט צו נעמען אין בעטראכט די פעטיציע פון ד"ר ביעכלויער וועגען צוגרייטען א פלאץ, אויף וועלכען עס זאלען צוריק אויפגעשטעלט ווערען דער מקדש-שלמה.

איטאליענישער פאשיסט גלויבט אין נצחון פון פאשיזם אין פוילען.

לאפראנקאני וועגען זיין בעזוך ביי מארשאל פילסודסקי.

ווארשא, 16 (טעלעפאניש פון אונזער קארעספאנדענט) ווי מיר האבען שוין מיטגעטיילט, האט דער שליח פון די איטאליענישע פאשיסטען, דער דעפוטאט לאפראנקאני בעזוכט דעם פרעמיער מארשאל פילסודסקי. לאפראנקאני האט היינט איבערגעגעבען פאר די זשורנאליסטען פרטים וועגען זיין בעזוך. אנוועזענדיג אויף זיין שווארץ העמד (די פאשיסטען טראגען שווארצע העמדער), דערצעהלט לאפראנקאני, האט ער געזאגט צו פילסודסקי'ן: איך טראג דאס העמד, וואס האט דערפיהרט צום נצחון פון פאשיזם אין איטאליען; אין דאזיגען העמד קום איך צו דיר, ווייל ער האט דערפיהרט צום נצחון פון דערזעלבער אידעע אין פוילען.

ווייטער האט לאפראנקאני ערקלערט, אז ר'האט פון פילסודסקי'ן בעקומען א שליחות צו מוסאליני'ן. אין וואס די שליחות בעשטעהט — האט ער נישט געוואלט זאגען.

אנאליזירענדיג די געשעהענישען אין פוילען, מיינט לאפראנקאני, אז די לאגע איז ענליך צו דער לאגע אין איטאליען אין אנהויב פון דער פאשיסטישער בעוועגונג. ער גלויבט, אז די געשעהענישען וועלען זיך שנעל ענטוויקלען אין איטאליענישען טעמפא.

פערשטענדיגונג פון די ארבייטער-פארטייען.

ווארשא, 16 (טעלעפאניש פון אונזער קארעספאנדענט) היינט איז פארגעקומען א בעראטונג פון דער צענטראל-קאמיטע פון די בראפעס. פעראיינען מיט פערטרעטער פון „בונד" און דער דייטשער ארבייטס-פארטיי. ס'איז גענומען געווארען צו קענטעניש, וואס דער קלוב פון פ.פ.ס. איז אריבער אין אפאזיציע צו דער רעגירונג און ס'איז בעשלאסען געווארען צונויפצורופען ווייטערדיגע קאנפערענצען פון אלע ארבייטער-פארטייען, וואס שטעהען אויפ'ן באדען פון קלאסען-קאמף.

צי וועלען אויך צו דער געגענזייטיגער פערשטענדיגונג צוגעצויגען ווערען די קאמוניסטען, איז נאך נישט בעשלאסען

די לויה פון יוסף שווארץ.

בערלין, (יט"א) דעם 12-טען נאוועמבער איז פארגעקומען די לויה פון בעריהמטען יודישען אפערן-זינגער יוסף שווארץ. אין דער לויה האט זיך בעטייליגט א פיל-טויזענד-קעפיגער עולם אין צווישען וועלכען עס האבען זיך געפונען פיל בעקאנטע פערזענליכקייטען פון דער קינסט- און טעאטער-וועלט. ראבינער ד"ר ווייסע האט מספיד געווען דעם פערשטארבענעם ביים אפענעם קבר. עס האבען אויך גערעדט פרעזידענט זאלויער אין נאמען פון די ארטיסטען און פראפ. הערט אין נאמען פון דער מלוכה-אפער. דער שוהל-כאר און אפערן-כאר האבען געזונגען טרויער-מארשען. די גאנצע דייטשע און אויסלענדישע פרעסע ווידמעט ארטיקלען דעם גרויסען פערשטארבענעם קינסטלער.

ווער איז בילכער?

אנטיסעמיטישער פראפ. קוזא אנגעהויבען זיינע לעקציעס.

בוקארעשט. (י.ט.א.) דער בעקאנטער אנטיסעמיט, פראפ. קוזא האט, לייד ער, בעקומען א קאטעדרע אין יאסער אוניווערזיטעט. אייבער א סטודענט האט איהם בעגריסט אין א רעדע, אין נאמען פון די סטודענטען. נאך דער לעקציע האבען איהם די סטודענטען געמאכט א סימפאטיע-מאניפעסטאציע.

דער רעקטאר פונ'ם יאסער אוניווערזיטעט פראפ. סלאטינעאנו האט דעמיסיאנירט פון זיין אמט. ווי מען גיט איבער, איז דאס געשעהען צוליב דעם, וואס קוזא איז רעאינטעגרירט געווארען. פראפ. סלאטינעאנו איז א פראגרעסיסט און האט איינגעפיהרט א ארדנונג אין יאסער אוניווערזיטעט א דאנק זיין אייזערנער ענערגיע.

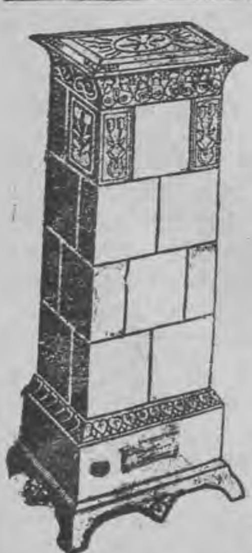

אכטונג,

צום סעזאן!

די בעוואוסטע פאבריק פון

שאמאט-אייוועז און קוכען

— פון —

וואולטשאנסקא 63

איז אויך צום היי-יעהריגען סעזאן פערזעהען מיט א גרויסען אויסוואהל פון די שיינסטע שאמאט-אייוועז און קוכען.

ביליג! רעעל און פינקטליך!

1930 מיט אכטונג

ש. ראזענבלום.

פריוואט-וואוינונג דזשערנא 34.

פערלוירען געגאנגען

א אונטערגעמען צייכען, דער ערליכער פינדער ווערט געבעטען געגען בעלוינונג אפצוגעבען נאוואמיעסקא 15, וואוינונג 3. 838

קומט און איבערצייגט אייך!

אלער ארט בילעט. פאראניעס, רעקורסען, אפעלאציעס אין אלע געריכטען, פינאנס-, אדמיניסטראטיווע און קאמונאלע אינסטאנציעס ווערען אנגעשטעלט, אמבילינגטען און אמשנעלסטען ערלעדיגט אין ביורא

„פאלאניא" אלעיא 1 מאי 7.

ווינטערצייט בעמערקונג: טעגליך פון 5 ביז 7 ווערען ערטיילט עצות און אנווייזונגען אין אלע שטייער-און עלענענהייטען דורך ה' לעאן שווייצער איבערזעצונגען: האנדעלס און פריוואט-קארעספאנדענץ, קאנטראקטען, פראטעסטירט, וועקסלען ווערען אנגענומען אויפצומאנען מיט איינענע קאסטען. מיטגלידער פון פראפעסיאנעלע פעראייגען צאהלען 25% ביליגער.

זאל גאנץ לאדז וויסען! — אז נאר אין מיין לאגער — עקזיסטירענדען —

מעבעל-געשעפט

קאן מען בעקומען, פערשידענע מעבעל-איינריכטונגען, לויט די נייעסטע און מאדערנסטע פאסאנען, אויף די בעסטע בעדינגונגען. איך בעזיץ שטענדיג אויף לאגער א גרויסען אויסוואהל פון אייגענע ארבייטונגען ווי אויך געניצטע מעבעל אין בעסטען צושטאנד. ביליגער ווי איבעראל!

ס. לאפא, לאדז, 25 פאלודניאווא 25.

Dr. med. Różaner

ספעציאל-ארצט פאר ווענערישע און הויט-קראנקהייטען

בעהאנדלונג מיט קינסטליכע בערג-זאנגע

נארוטאוויטשא 9, 1. שטאק. טעלעפאן 28.98

נעמט אן פון 8 ביז 10 פריה און פון 5 ביז 8 אוו.

Dr. med. Braun

פאלודניאווא 23, טעל. 40.26

ספעציאל-ארצט פאר הויט- און ווענערישע קראנקהייטען און מענער שוואכע.

בעהאנדלונג מיט קווארץ-ליכט (הער זוננען)

נעמט אן פון 9—12 און פון 5-8 אוונד

Dr. Z. Rakowski

ספעצ. האר, אויערן, נאז, האלז און לונגען-קראנקהייט

9 פאנסטאנטינאווסקא 9

טעלעפאן 27-81

ספעציעלער קורס פאר שטאמלער.

שפרעכשטונדען פון 2 ביז 2 און פון 5-7. 175

נעמט אויך אן, און לעטשניצע זגערזשער 17 פון 10 ביז 11 און פון 2 ביז 3 נאכמ.

„נייער פאלקסבלאט"

לאדז. 16. נאוועמבער 1926

בארג אראפ.

מאראטשעווסקי'ס אפזאג.

מינ. מאראטשעווסקי איז איינער פון די עלטעסטע און חשובסטע מיטגלידער פון פ.פ.ס. און איז יארען-לאנג געוועזן איהר אנערקענטער פיהרער. זי האט איהם געגעבן א פארלאמענט-מאנדאט נאך אין עסטרייכישע צייטען און האט איהם צוויי מאל געלאזט וועהלען אין פוילישן סיים; זי האט איהם עטליכע מאל געלאזט נאמינירען אלס איהר פארשטעהער פאר א מיניסטער אין פערשידענע רעגירונגען און האט איהם אין יאהר 1918, נאך דעם ענטשטעהען פון פוילען, מיט דער הסכמה פון פילסודסקי'ן, געלאזט שאפען אן אייגענע רעגירונג, די ערשטע רעגירונג אין ניי-אויפגעלעבטען פוילען. אזוי ארום איז מאראטשעווסקי נישט א ליאדע ווער אין לאנד, און אין דער סאציאליסטישער פארטיי, און זיין איצטיגער אפזאג צו פאלגען דעם בעשלוס פון זייגע חברים האט דעריבער ארויסגערופען א שטארקען רושם אין דער גאנצער פוילישער וועלט.

א שווערען קריזיס האבען איצט אויסצושטעהען אלע פוילישע פארטייען, ווייל זיי זענען, ווי עס זעהט אויס, נישט צוגעפאסט צו די נייע פאליטישע פערהעלטענישען, וועלכע זענען אין לאנד ענטשטאנען נאך דער מאי-איבערקעהרעניש — א שווערען קריזיס האט אויך אויסצושטעהען די פוילישע סאציאליסטישע פארטיי. ביז איצט דיסציפלינירט און שטארק צוזאמענגעשלאסען ווערט איצט אויך די פוילישע סאציאליסטען נעשפאלטען און צושפליטערט אין דער ארויסטריט פון ה' מאראטשעווסקי איז א בולט'ער אויסדרוק פון דער דאזיגער שפאלטונג.

שוין זייט א לאנגער צייט איז בעקאנט, אז אין דער פ. פ. ס. קעמפען שארף צוויי שטרעמונגען. איינע פאדערט אפאזיציע און ענטשידענעם קאמף פאר די פרינציפיעלע סאציאליסטישע פאדערונגען, בשעת די אנדערע גייען מעהר צו קאמפראמיס און צו א בעטייליגען זיך אין דער רעגירונג, כדי כאטש עפיס פאר די ארבייטער ארויסצושלאגען, אוב אלע ארבייטער-פאדערונגען לאזען זיך נישט אויף איינמאל דורכפיהרען. אן דער שפיץ פון דער צווייטער גרופע איז געשטאנען ה' מאראטשעווסקי און ער פערטרעט אויך איצט דעם שטאנדפונקט, אז די פילסודסקי רעגירונג איז גינסטיג פאר די ארבייטער און פאר דערום פון די סאציאליסטען נישט בעקעמפט ווערען.

אין לאנד הערשט אבער אומצופרידענקייט און דער לעצטער דעקרעט, וואס האט אזוי שארף בעשרענקט די פרעסע-פרייהייט, האט ארויסגערופען א שטורם פון קריטיק און פראטעסטען, וואס לאזט זיך נישט איינשטילען. די קריטיק און פראטעסטען קומען אויך פון די אפאזיציאנעלע סאציאליסטען, וועלכע ווילען נישט דערלאזען, אז אין א רעגירונג, וואס האט אזא דעקרעט צוגעגרייט, זאל אויך זיצען א סאציאליסטישער מיניסטער. זיי האבען דעריבער געפאדערט מאראטשעווסקי'ס צוריקטרעטען און זענען ווי פון א דונער געטראפען געווארען דורך ה' מאראטשעווסקי'ס ערקלערונג, אז ער טרעט ליבער ארויס פון דער פארטיי איידער פון דער רעגירונג.

בארג אראב געהט איצט די פ.פ.ס. און מאראטשעווסקי'ס שריט וועט נאך מעהר אבשוואכען איהר בעדייטונג און קראפט, די קאמוניסטען רוהען נישט: זיי האבען שוין זייט עטליכע יאהר אויסגענוצט אלע שוואכקייטען פון דער פ. פ. ס. און איהרע קאמפראמיסען מיט די רעאקציאנערע ענדעקישע פארטייען, כדי זי צו קאמפראמיטירען אין די אויגען פון די פוילישע ארבייטער. איצט וועלען זיי נאך שארפער קענען אקצענטירען, אז די פ.פ.ס. איז א שוואכע, אפארטוניסטישע קאמפראמיס-פארטיי און נישט קיין שארפער קאמף ארגאן פון דעם ארבייטער-קלאס.

די פ. פ. ס. לעבט איצט איבער א שווערען קריזיס, וועלכער קאן האבען א גאר גרויסע בעדייטונג פאר דער געשיכטע און ענטוויקלונג פון דער ארבייטער-בעוועגונג אין פוילען.

ב. פ.

מיט א שטעקעלע צו מיט א פלאכע?

דער פלפול, ווער ס'איז געווען מעהר שולדיג אין די פאגראמען אויף יודען — בידע זענען געווען ערגער.

(קארעספאנדענץ פון פראג).

די רוסישע פאליטישע קאלאניע אין פראג איז צייטענווייז זעהר אינטערעסאנט. אין איהר האבען זיך פערקאנצענטרירט טיילען פון כמעט אלע פארטייען פון אלטען רוסלאנד. דא טרעפט איהר אויך די אלע פאליטישע גרופירונגען פון די אוקראינער, גרוזינער און אנד. פעלקער, וואס בעוואוינען רוסלאנד.

דער נייטראלער געביט פון משכא-סלאוואקיען גיט די מעגליכקייט די שארפסטע פיינד זיך צוזאמענצוטרעפען און זיך צו בעקעמפען אהן דער מורא, אז ס'וועט זיך פערענדיגען מיט אן אפענעם קריג (צו דעם וועט דרך אגב נישט דערלאזען די פאליציי.) בעזונדערס שטורמיש קומען פאר די פערזאמלונגען, וואו ס'ווערט בעהאנדעלט די נאציאנאלע פראגע.

אזא פערזאמלונג איז געווען די לעצטע, וואס איז געווידמעט געווען דער „אוקראינער פראגע", און וואס איז איינגעארדענט געווארען דורך די רוסישע פאלקס סאציאליסטען. דער זאל פון דער „רוסישער היים" איז געווען איבערפילט, און שווער איז אין קורצע ווערטער צו איבערגעבען דעם אינהאלט פון'ם רעפעראט, וואס עס האט געהאלטען דער אלטער טוער וו. מיאקאטין, און פון די דעבאטען, אין וועלכע ס'האבען זיך בעטייליגט 12 רעדנער, פערטרעטער פון די פערשידענסטע רוסישע און אוקראינישע גרופירונגען. ביי זיין גאנצער לאיאליטעט און רוהיגקייט, האט מיאקאטין אבער געמוזט אנווייזען אויף א רייה אוקראינישע ארויסטרעטונגען, וואס שמעקען מיט ענגען שאוויניזם און דאס האט ארויסגערופען א שטורם. מיאקאטין האט געהעריג אנגעוויזען, אז דער אוקראינישער שאוויניזם האט געבראכט צו די יודישע פאגראמען אין אוקראינע.

אין זאל האבען דאן אפגעהילכט אויסרופען: „דעניקינצעס" „פעטליאראווצעס"!..

די אוקראינער האבען פארגעהאלטען, אז די פאגראמען פלעגען מאכען די דעניקינצעס, און מיאקאטין האט רוהיג אויפגעקלערט, אז די פאגראמען פלעגען פריהער מאכען די דעניקינצעס און שפעטער די פעטלוראווצעס.

איינער אן אוקראינער, א בעוואוסטער טוער פון קיעווער ארבייטער-ראט, גריגאריעוו, א ס. ר. האט אין זיין רעדע זיך אויסגעדריקט, אז די פאגראמען זענען געווען די ירושה פון דער רוסישער קולטור. אמת, ער האט זיך באלד געפרובט צוריקציהען, אנוויזענדיג, אז די רוסישע קולטור האט געהאט צוויי זייטען: איינע די קולטור פון די קאאולבארס'עס און פורישקעוויטשעס (אויסרופען: פורישקעוויטש איז געווען אן אוקראינער!) אין די קולטור פון פושקין און דאסטאיעווסקי, אבער דער דאזיגער ארויסטריט האט ווידער ארויסגערופען א שטארקען שטורם אין זאל.

דער בעקאנטער זשורנאליסט י. מ. טראצקי (נישט דער קאמוניסט) האט זיך א ביסעל ברייטער אפגעשטעלט אויף די דאזיגע פראגען. ענטפערענדיג מיאקאטינען, גריגאריעוו'ן און די אנד. רעדנער האט ה' טראצקי, וועלכער האט גענומען אונטער זיין שוץ די רוסישע אינטעליגענץ און די רוסישע קולטור ערקלערט: „צי ווייסט איהר מיינע הערען, אז די פעטלוראווצעס האבען אויסגעפיהרט 372 פאגראמען און אויסגעשחטען 30,000 יודען... און אז דאס האט נישט ארויסגערופען קיין שום פראטעסט מצד די אוקראינישע טוער !?".

זענען די אוקראינער אויפגערעגט געווארען, טראצקי'ס רעדע האט משמעות געווירקט אויף זיי, ווי וויירויך אויף שדים, האבען זיי אנגעהויבען צו טומלען און נאך די לעצטע ווערטער פונ'ם רוסישען זשורנאליסט, דעם יוד טראצקי—פערלאזען זיי בעליידיגטע דעם זאל. ווען דער זאל האט זיך בערוהיגט, האט טראצקי גערעדט ווייטער:

— א שאד, וואס כמעט אלע אוקראינער זענען אוועק. — האט ער געזאגט — כ'וואלט זיי געוואלט פרעגען, צי האבען די אוקראינער א סלאוויאוו, וואס האט גענומען אונטער זיין שוץ די יודען? מ'קען נישט — האט ער אויסגעפיהרט — אידענטיפיצירען די גאנצע אויסע בעוועגונג מיט די פאגראמשטשיקעס; יעדענפאלס דארף פעסטגעשטעלט ווערען, אז ביי די דעניקינצעס איז געווען פיל ווייניגער פאגראמען, ווי ביי די פעטלוראווצעס.

דער אוקראינישער טייל פון דער פערזאמלונג איז פערענדיגט געווארען נאך מיט אן ערקלערונג פון מיאקאטינען, אז די יודישע פאגראמען זענען געווען א טייל פון דער אוקראינישער בעוועגונג בימי כמעלניצקי, ווען ס'האט נאך נישט געקענט זיין קיין רייד וועגען דעם „איינפלוס פון דער רוסישער קולטור".

ס. עבר.

יודישע נייעס.

פרעזידענט מאסאריק וועט בעזוכען ארץ ישראל.

פראג. (יט"א). „פראווא לידו" טיילט מיט, אז דער פרעזידענט מאסאריק וועט בשעת זיין רייזע קיין עגיפטען סוף דעצעמבער און אנהויב פון יאנואר 1927 בעזוכען אויך ארץ ישראל. עס איז שוין פון לאנג א וואונש פון פרעזידענט צו בעזוכען דאס הייליגע לאנד.

סלאבאדקער ישיבה איז גוזר-תענית.

קאוונע, (י.ט.א.) קיין סלאבאדקע איז אנגעקומען א ידיעה, אז דער געוו. משגיח פון סלאבאדקער ישיבה, דער וועלט-בעריהמטער ר' נתן-נטע הירש פינק, וועלכער געפינט זיך אין חברון איז געפעהרליך קראנק. די ישיבה האט ערקלערט דעם א' כסליו אלס טאג פון תענית, סליחות און תפילה פאר'ן געזונד פון חולה.

א יודישע נאציאנאלע פארטיי פאר גאנץ רומעניען.

בוקארעשט, (י.ט.א.) ס'איז פארגעקומען דער קאנגרעס פון די טראנסילוואנער ציוניסטען, און עס איז בעשלאסען געווארען צו שאפען א יודישע נאציאנאלע פארטיי פאר גאנץ רומעניען.

געשטארבען א בעקאנטער ציוניסטישער עסקן.

קישינעוו. (יט"א). פון א הארצשלאג איז פלוצלינג געשטארבען אין עלטער פון 53 יאהר דער פרעזעס פון דער ציוניסטישער ארגאניזאציע אין בעסאראביען, אינזשעניער מארק גאטליב.

די געוועזענע רוסישע פירשטען און גראפען.

וואס מאכען די אמאליגע גרויספירשטען.—דער שבת-גוי.—א גענעראל, וואס שפילט אין רעסטאראנען.

די רוסישע קאלאניע אין ניו-יארק איז איצט פול מיט רוסישע געוועזענע אריסטאקראטען—גענעראלען, בארא נען, גראפען אין גלאט אנגעזעהענע לייט, וועלכע האבען אמאל, אין דעם אלטען רוסלאנד, געשפילט זעהר א גרויסע ראלע און געלעבט אין עושר און אין כבוד: א סך פון זיי זענען געווען גאר געהויבענע יחסנים: „אייגענע מענשען" אין קייזערליכען הויף, אדער נאהענטע מחותנים מיט די, וואס האבען געהאט פערבינדונגען מיט'ן „הויף". איצט אבער איז זייער לאגע אינגאנצען אנ'אנדערע. דאס לעבען אינם ניו-יארקער „קעסעל-גרוב" האט אויף זיי א ספעציעלען שטעמפעל ארויפגעלעגט, און אזוי ווי דער שיקזאל האט גראד געוואלט אזוי, אז די מעהרסטע פון זיי זאלען פאר זיך געפינען גאנץ משיקאווע פרנסות כדי צו „מאכען א לעבען" אין אמעריקא, איז דעריבער כדאי צו דערצעהלען וועגען דעם:

נעמען מיר דעם ערשטען:

פירשט סערגעי אלעקסאנדראוויטש לוואוו.

ער ארבייט אין אנ'אוטאמאביל-פאבריק ביי פארד'ן אין דעטראיט.

נאכרעם קומט א גאנץ צעטעל:

גראפין יעווגעניא ניקאלאיעוונא וואראבאלסקאיא.

זי ארבייט אלס א קעלנערין אין א ניו-יארקער רעסטאראן.

גרויספירשט קאנסטאנטין דאניאני.

ער איז א נאכט-וועכטער.

זיין הויכהייט, פירשט דמיטרי אלעקסאנדראוויטש ראמאנאוו, דעם צאר אלעקסאנדער דעם דריטענס אן אייניקעל

ער ארבייט אלס א אנגעשטעלטער אין א באנק.

זיין הויכהייט, פירשט סערגעי געארגיעוויטש ראמאנאווסקי, דער ליכטענבערגער הערצאג.

ער האט צוויי פרנסות: ער טרעט אויף אלס זינגער אויף קאנצערטען און פערקויפט בילדער, וואס ער מאלט אליין.

מיר וואלטען דא געקענט אנגעבען נאך און נאך נעמען מיט טיטולען ווי „זיין הויכהייט", „זיין עקסעלענץ" א.א.וו. די פינף אנגעגעבענע נעמען זענען גענוג.

*

געוועזענער קאפיטאן גאלאווין. דאס איז א הויכער, פעסט-געבויטער, געזונטער רוס מיט צוויי ברייטע, פעסטע אקסלען. איין קוק אויף איהם און מען זעהט גלייך, אז דער מענש האט זיך איינמאך צוזאמענגעוואקסען מיט דער שיף, וואס ער האט 25 יאהר צייט געפיהרט איבער אלע רוסישע ימים.

א קאפיטאן אויף א שיף, דאס איז אלע מאל א מענש מיט אן אייזערנער, פעסטקייט, זיין ווארט איז א געזעץ. ער פילט אלע מאל, אז ער איז נישט אבי ווער; איהם גיט מען דאך איבער אן אייגענע מלוכה אויפ'ן ים; אין זיינע הענד געפינען זיך די לעבענס פון הונדערטער מענשען!

און דער קאפיטאן גאלאווין איז א שיפס-קאפיטאן מיט אלע קליפערלעך—די פעסטקייט אליין. אין רוסלאנד האט מען איהם גוט געקענט, און אלע האבען געוואוסט, אז ווען ער איז אויף זיין פאסטען, מעג מען זיכער זיין, ווייל אויף קיינעם קען מען זיך אזוי נישט פערלאזען, ווי אויף איהם.

איצט א'ז ער שוין נישט מעהר קיין שיפס-קאפיטאן, ער האט זיך אפגעריסען פון ים און איז געווארען א שטילער ניו-יארקער בירגער.

ער איז א פרעהליכער און גוטמוטיגער, דער קאפיטאן גאלאווין. אזא איז ער אלע מאל געווען, און אזא איז ער איצט אויך. און איהר האט דא בעדארפט הערען, ווי אזוי ער רעדט וועגען דער „שטעלע", וואס ער האט דא אין אמעריקא.

דאס איז שוין איינמאל א שטעלע! ער איז א „שבת-גוי" אין א שול...

ער קעהרט אויס די שול, הייצט איין דעם אויווען, און שבת צינדט ער אן די ליכט און פערלעשט זיי. ווען מען דארף...

פון די יודען, וואס קומען אין שול דאווענען, האלט ער א וועלט. זיי פון איהם זענען אויך צופרידען. אייניגע רופען איהם צו זיך א היים, ער הייצט פאר זיי איין דעם אויווען און טוט אנדערע שווערע ארבייטען, וואס יודען טארען נישט טון אום שבת. דערוייל פערדינט ער נישט שלעכט. ספעציעל ווען עס קומט דער ווינטער, מאכט ער גאר „גאלדענע געשעפטען". עס איז איהם גוט.

ער דערצעהלט אזא געשיכטע:

— א טאווארישטש מיינער, אויך א געוועזענער רוסישער שיפס-קאפיטאן, האט זיך פאר מיר געקלאגט, אז ס'איז איהם שלעכט; ער האט מיך געבעטען, איך זאל פאר איהם געפונען ארבייט, נו, האב איך געהערט, אז אין אן אנדער שול דארף מען א „שבת-גוי", בין איך אהין אוועק און האב איהם רעקאמענדירט אלס א מיינעם מענשען. מען האט איהם צוגענומען און ער האט זיך דארט גוט איינגעארדענט. די יודען פון דער שול האבען זיך צו איהם זעהר גוט בעצויגען, אבער ער, אנשטאט צו זיין דאנקבאר, האט גאר ארויסגעוויזען, אז ער איז א שלעכטער מענש. קיין אנדער ווארט ווי „זשידעס" האט מען פון איהם נישט געהערט. אזוי האט ער גערעדט צו מיר, וועגען די מענשען, וואס האבען איהם געגעבען די מעגליכקייט אויף ברויט צו פערדינען. דאס האט מיך פערדראסען. בין איך אליין אוועק צום גבאי און האב דאס איהם דערצעהלט. נו, ס'פערשטעהט זיך, אז מען האט איהם ארויסגעטריבען. דערנאך האב איך איהם, דעם טאווארישטש מיינעם, דערצעהלט דעם גאנצען אמת. „עסט יודיש ברויט—האב איך איהם געזאגט—דארפסטו די יודען נישט שילטען!"

דאס איז געווען אין 1919. קרים איז דאן געווען אין די הענד פון גענעראל סלאשטשאוו. ער איז געווען דער לעצטער, וואס האט נישט צוגעלאז'ט די

(ענדע זעה 6-טע זייט).

נײַער פאלקסבלאט
17. נאָוועמבער 1926

דאס לאָדזער לעבען

נײַער פאלקסבלאט
17. נאָוועמבער 1926

17
מיטוואָך
יא
כסלו תרפ"ז

נאָיועמבער
זון-אויפגאַנג 6.13
זון-אונטערגאַנג 4,27
לענג פון טאָג. 11

קאָנטראָל-פערזאַמלונגען.

היינט, מיטוואָך, דעם 17-טען נאָוועמבער קומען פאָר די קאָנטראָל-פערזאַמלונגען פון די קאַטעגאָריעס A, C, C1 פון די פערזאָנען, וועלכע האָבען זיך צוליב פערשידענע סיבות נישט געשטעלט די קאָנטראָל-פערזאַמלונגען אין 1925

די קאָנטראָל-פערזאַמלונגען וועלען פאָרקומען לויט'ן פאָלגענדען סדר:

יאָהרגאַנג 1891.

(קאָנסטאַנטינער 81) די, וואָס זייערע נעמען הויבען זיך אָן מיט די אותיות Wz–Wi

מאָרגען דאָנערשטאָג – Z

יאָהרגאַנג 1892.

(קאָנסטאַנטינער 81) די, וואָס זייערע נעמען הויבען זיך אָן מיט די אותיות Wz–Wi

מאָרגען דאָנערשטאג – Z

יאָהרגאַנג 1893

(לעשנאָ 9) די, וואָס זייערע נעמען הויבען זיך אָן מיט די אותיות Szy–Szo

מאָרגען דאָנערשטאג – T, U

יאָהרגאַנג 1894.

(קאָנסטאַנטינער 62) די, וואָס זייערע נעמען הויבען זיך אָן מיט די אותיות Rz Ro

מאָרגען דאָנערשטאג – Sn–Sa

יאָהרגאַנג 1898.

(סקלאַדאָוואַ 40) די, וואָס זייערע נעמען הויבען זיך אָן די אותיות Rz–Ro

מאָרגען דאָנערשטאָג – Sn-Sa

צו די פערזאַמלונגען דאַרף מען זיך מעלדען פונקט 9 אַ זייגער אינדערפריה טיטנעמענדיג מיט זיך דאָס מיליטער-ביכעל מאָביליזאַציאָנס-קאַרטע און אַנדערע מיליטער-דאָקומענטען. די, וועלכע וועלען זיך נישט שטעלען וועלען שטרענג בעשטראָפט ווערען.

עטאַט.

רעגירונגס-קאָמיסאַר פאָדערט אײַנצוקאַסירען דעם רעשט-עטאַט.

(*) נעכטען האָט די קהלה-פערוואַלטונג דערהאַלטען פון רעגירונגס-קאָמיסאַר אַ'אויפפאָדערונג אײַנצוקאַסירען דעם רעשט עטאַט פאַר'ן יאָהר 1925. גלייכצייטיג ווערט די קהלה אויפגעפאָדערט ביז צום 15 דעצעמבער אויסצואַרבייטען אַ בודזשעט אויפ'ן קומענדיגען יאָהר 1927.

רעדוקציע

אין „ווידזעווער מאנופאקטור".

(ס) אין דער ווידזעווער מאַנופאַקטור ווערען ווידער דורכגעפיהרט מאַסען-רעדוקציעס אין דער וועבעריי-אָפּטיילונג,

„אבראמאווי"

ווענען ראַטעס.

(ב) צוליב די כסדר'דיגע אָנפראַגען קלערט-אויף די פינאַנץ-מאַכט, אַז בנוגע די חובות פאַר'ן פערמעגענס-שטייער („אַבראָמאָווי") ווערען אָנגעווענדעט די זעלבע פאָרשריפטען, וואָס ביי אַלע אַנדערע שטייערען.

דהיינו: אויף אַן'אינדיווידועלער בקשה פון די שטייער-צאָהלער קען דער פערמעגענס-שטייער צולעגט - ווערען אויף ראַטעס, נאָר דאַן, ווען ס'ווערט פעסטגעשטעלט, אַז דער צאָהלער איז ווירקליך נישט בכח צו צאָהלען מיט אַמאָל.

רשימות פון די יאהרגענג: 1906, 1905 און 1904.

זיך אָנגעהויבען די רעגיסטראַציע.

אַלע מענער, וועלכע זענען געבוירען אין יאָהר 1906 און אויך 1905 און 1904, וועלכע זענען נאָך ביז איצט נישט אַריינגעצויגען געוואָרען אין די פאָבאָר-רשימות, אָדער זענען נאָך נישט געשטאַנען פאַר דער פאָבאָר-קאָמיסיע דאַרפען זיך פערזענליך מעלדען צו די רשימות אין לאָקאַל פון מיליטעריש-פאָליצייאישען ביוראָ אויף טראַגוטאַ 10 אין די שעה'ן פון 8 אין דערפריה ביז 3 נאָכמ. שבת – פון 8 ביז האַלב 2.

מעלדען דאַרפען זיך:

א) די, וועלכע וואוינען אויפ'ן שטח פון דער שטאָט לאָדז, אָהן אונטערשיד, צו וועלכער גמינע זיי געהערען.

ב) די, וועלכע האָבען נישט קיין שטענדיגען וואוין-אָרט אין לאַנד, אָדער זיי געפינען זיך צייטווייליג אין לאָדז אין דער צייט, ווען עס דויערט דאָס צושטעלען זיך, ד. ה. פון 16 נאָוועמבער (ליסטאָפּאַד) ביז'ן 31 דעצעמבער (גרודזשען);

ג) די וועלכע געפינען זיך צייטווייליג אין לאָדז און קענען נישט צוליב פערשידענע סיבות, זיך צושטעלען אין דער גמינע, אין וועלכער זיי וואוינען.

צושטעלען דאַרף מען זיך אין פאָלגענדען סדר:

יאָהרגאַנג 1906.

היינט ד. 17. נאָוועמבער, די, וועמענס פאַמיליען-נעמען ס'הויבען זיך אָן מיט די אותיות B ביז'ן סוף, C

איבערמאָרגען דעם 19., D, E, Fa ביז Fe

יעדער, וואָס מעלדעט זיך, מוז זיין געמאָלדען אין לאָדז, מוז האָבען אַ פערזענליכען דאָקומענט מיט אַ פאָטאָגראַפיע אַרויסגעגעבען פון רעגירונגס-קאָמיסאַריאַט אָדער סטאַראָסטווע, אַן'אַנדער דאָקומענט, וואָס בעשטעטיגט זיין אידענטישקייט; אַ רעגיסטראַציע-צייגניש אין אַ שול - דאָקומענט. האַנדווערקער מוזען אויסער דעם האָבען אַ צעך-בעשייניגונג.

עס מוזען זיך אויך מעלדען די, וועלכע קענען זיך נישט לעגיטימירען מיט אַ גילטיגען פּאַס פון אַן'אַנדער מלוכה. עס מוזען זיך אויך מעלדען די בעזיצער פון „קאַרטי פּאָביטו", וועלכע האָבען נישט קיין אויסלענדישען פּאַס.

פוילישע בירגער, וועלכע וואוינען אין אויסלאַנד, דאַרפען זיך מעלדען צום אָרטיגען פוילישען קאָנסולאַר-אַמט.

בעמערקונג:

דאָס מעלדען זיך פרייוויליג אין מיליטער, אָדער דאָס אויסדינען ביז דער פערפעכטליכונג פון דער פעראָרדנונג, בעפרייט נישט פון דער פליכט צו מעלדען זיך צו די רשימות.

פערזאָנען, וועלכע בעהאַלטען זיך אויס פון דער פליכט צו מעלדען זיך צו די רשימות, און די פערזאָנען, וועלכע וועלען זיך נישט מעלדען צום טערמין, אָהן דער געהעריגער מאָטיווירונג, וועלען אויפ'ן אַדמיניסטראַטיווען וועג בעשטראָפט-ווערען מיט אַ שטראָף ביז 500 זלאָטעס אָדער ביז 6 וואָכען אַרעסט, אָדער מיטביידע שטראָפען צוזאַמען.

פּראָצעס ווענען רויב-אָנפאַל אין יאַטקא'ס וואוינונג.

אָנפאַלער פער'משפט אויף 6 יאָהר טורמע.

(–) דעם 28. מאַי ה. י. איז אין דער וואוינונג פון פרוי יאַטקאַ פּיעטריקאָווער 22. די אינהאַבערין פון דעם לאָטעריע - געשעפט פאַרגעקומען אַ רויב-אָנפאַל. די אומשטענדען, ביי וועלכע דער אָנפאַל איז פאָרגעקומען זענען פאָלגענדע: אַרום 10 אַ זייגער פריה איז פרוי יאַטקאַ אַרויסגעגאַנגען פון שטוב. כדי צו מאַכען איינקויפען. אין שטוב איז געבליבען נאָר דאָס 18-יעהריגע דינסטמיידעל טאַטיאַנאַ קריסקאַ. פּלוצלינג האָט עמיצער אָנגעקלאַפט אין טיר. דאָס מיידעל האָט געעפענט און אין שטוב איז אַריינגעקומען אַ יונגערמאַן, וואָס האָט געזאָגט, אַז פרוי יאַטקאַ האָט איהם געהייסען צוּוואַרטען ביז זי וועט צוריקקומען און איהם געבען געלד, וואָס זי איז איהם שולדיג. דאָס דינסט מיידעל האָט געגלויבט און איז אַריין אין שלאָפצימער ווייטער צו טון איהר אַרבייט. פּליצלונג איז דער אומבעקאַנטער צוגעלאָפען צו דעם דינסטמיידעל זי אָנגעהויבען צו שטיקען ביז זי האָט פערלוירען דאָס בעוואוסטזיין. דעמאָלט האָט דער אומבעקאַנטער אויפגעריסען דאָס שלאָס פון דער שאַנק און אָנגעהויבען צו זוכען געלד.

דערווייל האָט פרוי יאַטקאַ אַרויסגעשיקט איהר אָנגעשטעלטען בלאַדי עפּיס צו ערלעדיגען אין דער וואוינונג. בלאַדי האָט געקלאַפט אַ לענגערע צייט אָבער קיינער האָט נישט געעפענט, דעמאָלט איז פרוי יאַטקאַ אַרויסגעקומען און געעפענט די וואוינונג מיט אַ רעזערוו-שליסעל וואָס זי האָט געהאַט. אַריינקומענדיג האָט זי דאָרט געטראָפען אַ פרעמדען יונגערמאַן, וועלכע איז פערדעכטיגט געווען, אַז ער האָט אויסגעפיהרט דעם אָנפאַל. דער יונגערמאַן איז אַרעסטירט-געוואָרען, ער האָט זיך אַרויסגעוויזען אַלס דער 31-יעהריגער יעקב גוטער.

נעכטען איז אין היגען קרייז-געריכט פאָרגעקומען ג.'ס פּראָצעס.

דער בעשולדיגטער פערטיידיגט זיך, אַז ער איז אַרויפגעגאַנגען צו פרוי יאַטקאַ אין שטוב, כדי זיך צו דערוויסען דעם קורס פון דאָלאַר. די טיר פון דער וואוינונג איז געווען אָפען און ווי נאָר ג. איז אַריינגעקומען אין קיך, האָט איהם אַן'אומבעקאַנטער מאַנסבּערשוין אַריינגעשלעפט אין דער שטוב, אומגעוואָרפען אויף דער ערד און דערלאַנגט עטליכע קלעפּ אין קאָפּ, פון וואָס דער אָנגעקלאָגטער איז געפאַלען אָהן בעוואוסטזיין. ווען ער איז געקומען צו זיך האָט ער געהערט קלאַפּען און האָט אַליין געעפענט די טיר. עס איז אַריינגעקומען די פרוי יאַטקאַ, וועלכע האָט איהם געלאָזט אַרעסטירען. ער האָט נישט בעמערקט, אַז אין דער צווייטער שטוב ליגט דאָס דינסטמיידעל אָהן בעוואוסטזיין.

דער אָנגעקלאָגטער זאָגט, אַז ער איז אומשולדיג און איז געפאַלען אַ קרבן פון אַ מיספערשטענדניש.

דער הויפּט-עדות. דאָס דינסט-מיידעל טאַטיאַנא קריסקאַ דערצעהלט אַלץ גענוי ווי ס'איז געשילדערט אין בעשולדיגונגס אַקט, אין אָנגעקלאָגטען דערקענט זי ענטשידען דעם, וועלכער איז אויף איהר אָנגעפאַלען און זי געשטיקט.

פרוי יאַטקא דערצעהלט, אַז בישט דער אָנגעקלאָגטער האָט איהר געעפענט די טיר, נאָר זי אַליין האָט געעפענט, ווען זי איז אַריינגעקומען האָט דער אָנגעקלאָגטער געוואָלט ענטלויפען, פרוי יאַטקא דערצעהלט אויך, אַז נאָך דעם ווי דער בעשולדיגטער איז אַרעסטירט געוואָרען האָט זי געפונען ביי זיך אין שטוב אַ רעוואָלווער, וואָס האָט געוויס געהערט צום אָנגעקלאָגטען.

די עדות בלאַדי און בערגער געבען אויך בעשווערענדע ערקלערונגען פאַר דעם אָנגעקלאָגטען.

דער פּראָקוראָר, זאָגט, אַז ער וואָלט געקענט פאָדערען פאַר דעם אָנגעקלאָגטען טויט-שטראָף, נאָר נעהמענדיג אין אַכט פערשידענע אומשטענדען פאָדערט ער אייביגע טורמע.

נאָך דער רעדע פון אַדוו. אַסקנאַזאַס טראָגט דאָס געריכט אַרויס אַן'אורטייל, לויט וועלכען דער אָנגעקלאָגטער ווערט פער'משפט צו פערלירען אַלע רעכט און 6 יאָהר שווערע טורמע.

פּראָצעס פון 5 יודישע יונגלעך,

בעשולדיגטע אין פּראָפאַנירען אַ קרייַז, דער פּראָצעס איז פאַרגעקומען בײַ פערמאַכטע טירען

נעכטען איז אין קרייז-געריכט פאָרגעקומען דער פּראָצעס געגען די 5 קינדער פון דער פּאָווסשעכנע-שולע אויף ריבנא-גאַס, וועלכע זענען בעשולדיגט געווען אין פּראָפאַנירען אַ קרייץ אין דער שולע.

אויף דער בעשולדיגונגס-באַנק זיצען 5 שול-קינדער פון 11–14 יאָהר, אַלע זענען נאָך דעם פאָרפאַל מיט דעם קרייץ אויסגעשלאָסען געוואָרען פון דער שולע, אָהן רעכט אַריינצוטרעטען אין אַן'אַנדערע שולע.

אויף דער פראַגע פון פּאָרזיצער, ריכטער ווילקאָווסקי, מיט וואָס די קינדער בעשעפטיגען זיך איצט ענטפערען מילך און ראַזענצווייג, אַז זיי זענען געוואָרען פּריזיצער-שנײַדער און קשיפּיצקי, באַנקיער און דיקערמאַן, אַז זיי העלפען די עלטערען.

„נעמליך, וואָס טוט איהר", פרעגט דער פּאָרזיצער, – „נאָרנישט", ענטפערען די קינדער.

צוויי פון די בעשולדיגטע האָבען נישט פערשטאַנען, וואָס איז דאָס „מאַיזשעשאָוועגאָ ווידזאַניאַ".

נאָכדעם ווי די קינדער ענטפערען ווי זיי הייסען, וויפיל זיי זענען אַלט, מיט וואָס זיי בעשעפטיגען זיך א. א. וו. טראָגט אַדוואָקאַט ביליק אַריין אַ פאָרשלאָג, וועלכער ווערט אונטערשטיצט דורך די איבריגע פערטיידיגער די אַדוואָקאַטען: קעמפנער, ווייצמאַן און קאָבילינסקי, אַז דער פּראָצעס זאָל פאָרקומען ביי געשלאָסענע טירען.

דער פּראָקוראָר אָפּאָנירט נישט געגען דעם פאָרשלאַג:

דער וואָזשני מעלדעט, אַז צום פּראָצעס האָבען זיך נישט צוגעשטעלט צוויי עדות: בראָט און דער שול-אינספּעקטאָר סקאָוראָנסקי.

די פערטיידיגער פאָדערען דערפאַר, אַז דער פּראָצעס זאָל אָפּגעלעגט ווערען, ווייל דאָס עדות-זאָגען פון אינספּעקטאָר סקאָוראָנסקי, וועלכער איז גענוי בעקאַנט מיט דער זאַך, און וועלכער האָט אַדורכגעפיהרט דעם פּראָצעס ווענען דעם זעלבען ענין אין דיסציפּלינאַרען שול-אַמט געגען דעם לעהרער - פערזאָנאַל פון דער שולע וואו דער פאָרפאַל איז פאָרגעקומען, קען אַריינברענגען אַ געוויסע בעלייכטונג אין דעם פּראָצעס.

דער פּראָקוראָר פאָדערט, אַז די צוויי עדות זאָלען בעשטראָפט ווערען.

דאָס געריכט געהט אַרויס אויף אַ בעראַטונג און טראָגט אַרויס אַ בעשלוס דעם אינספּעקטאָר סקאָוראָנסקי צו בעשטראָפען מיט 25 זלאָטיס פאַר נישט שטעלען זיך צום געריכט. דאָס עדות זאָגען פון עדות בראָט קען דערפולט ווערען דורך די אַנדערע עדות; דעם פּראָצעס נישט אָפּלעגען און בעהאַנדלען איהם ביי פערמאַכטע טירען. אין זאָל בלייבען נאָר די עלטערען פון די בעשולדיגטע.

אַרום 7 אַ זייגער אין אָוונד איז אַרויסגעטראָגען געוואָרען דער פּסק-דין, לויט וועלכען: מענדעל ראָזענצווייג 14 יאָהר אַלט האָט בעקומען 2 וואָכען אַרעסט, ישראל באַנקיער 11 יאָהר אַלט און אברהם מילך 14 יאָהר, האָבען בעקומען צו 1 וואָך אַרעסט, יעקב-מאַן שמעון און קשעפּיצקי אברהם (פערטיידיגער אַדוו. קעמפנער און ווייצמאַן) זענען פריינעשפּראָכען. דאָס אויספיהרען דעם אורטייל ווערט אָפּגעלעגט אויף 3 יאָהר.

ר'איז פערליבט

אין די... 400 זלאָטעס.

(–) אַ געוויסע פרל. פייגע שטיינבאָק האָט מיטגעטיילט דער פּאָליציי, אַז מיט אַ צייט צוריק האָט זי בעקענט דעם לאָדזער איינזואוינער משה שטיינבאָק, וועלכער האָט זיך איהר ערקלערט אין ליבע.

שטיינבאָק האָט אָבער ביי איהר צוגענומען 400 זלאָטעס, און – פון דער ליבע איז געוואָרען אויס...

זוכט איצט די פּאָליציי דעם פערליבטען בחור מיט די 400 זלאָטעס.

פערוואונדעט בײַ דער אַרבײַט.

(-) די 20-יעהריגע מאַלאַ בלושטיין (זגיערסקאַ 28) האָט נאָך גרויס מיה בעקומען אַרבייט אין גינזבערג'ס פאַבריק אויף ל. קאָשטשושקי 10. ווען זי איז נעכטען געקומען צו דער אַרבייט און האָט אָפּגעאַרבייט עטליכע שעה, איז זי דורך אַן'אומגליקליכער בעוועגונג אַריין מיט דער האַנד אין דער מאַשין. די מאַשין איז באַלד אָפּגעשטעלט געוואָרען. די האַנד פון דער אומגליקליכער איז צוריבען געוואָרען. די אַרויסגערופענע פּאָגאָטאָוויע האָט איהר ערטיילט די ערשטע הילף און אין אַן'אָפּגעשוואַכטען צושטאַנד זי אָפּגעפיהרט אַהיים.

פערשידענעס.

(אז) אין לאָדז קורסירען נאָך פיל סאַמאָכאָדען, וואָס זענען נישט רעגעסטרירט אין די ענטשפּרעכענדע אַמטען. פאַר נישט רעגעסטרירען די געקויפטע סאַמאָכאָדען אין פערלויף פון 8 טאָג וועט מען שטרענג בעשטראָפט ווערען.

(אז) די וואַרשאָווער געזעלשאַפט צו פלעגען די זייר-אינדוסטריע אין פוילען עפענט אין לאָדז אַן'אָפּטיילונג.

אויפ'ן לאָדזער תבואה-מאַרק.

(-) די גאַנצע וואָך האָט אויפ'ן היגען תבואה מאַרק געהערשט אַ געוויסער מאַנגעל. צוליב די שלעכטע וועגען, אין געווען אַ קנאַפּער צופוהר, פון דער אַנדער זייט צוליב מאַנגעל אין קויהלען איז דער אויסוואַהל געווען א בעגרעניצטער. די טענדענץ איז געווען אַ שטאַרקע, נאָר ס'זענען געמאַכט געוואָרען זעהר וועניג טראַנזאַקציעס; די כוח-ים האַלטען זיך אָפּ, וואַרטענדיג, אז ווען ס'וועט זיך איינשטעלען א גוטער וועג און ס'וועלען זיך אָנהויבען די ערשטע פרעסט, וועט זיך דער אָנבאָט פערגרעסערן און די פרייזען וועלען אָנהויבען פאַלען.

Sidol
פוצט
מעטאַלען,
שויבען, שפּיגלען,
גלאַזווארג און מאַרמור
בלענדענד

דער לאדזער „טערקישער סולטאן".

נעכטען האט ער ענדלעך געמוזט אפ'גט'ן איינע פון זיינע ווייבער.

(*) מיר האבען שוין בשעתו געשריבען וועגען א געוויסען טעמפעלהאף, וועלכער האט זיך נוהג-געווען, להבדיל, ווי א טערקישער סולטאן: ער האט געהאט עטליכע ווייבער און איינע פון זיי נישט גע'גט.

אזוי האט טעמפעלהאף מיט עטליכע צעהנדליג יאהר צוריק חתונה-געהאט מיט א ווייבעל און מיט איהר געהאט 5 קינדער. ווען די ערשטע פרוי איז געשטארבען, האט ער חתונה-געהאט מיט א צווייטע", א געוויסער פרוי זומערקארן, — און מיט איהר געהאט 7 קינדער. ווען אויך די פרוי איז געשטארבען, — האט ער חתונה-געהאט מיט דער פערשטארבענער'ס א שוועסטער איידעל זומערקארן. מיט איהר האט ער אפגעלעבט איבער א האלב יאהר, און — זי פערלאזט און חתונה-געהאט מיט א מיידעל, וועלכע איז געקומען פון ארגענטינא.

האט פרוי איידעל זומערקארן געמאכט א ויצעקו: ס'פייטש האסט א ווייב און שטעלסט א חופה מיט א מיידעל, האט זיך טעמפעלהאף דערפון גארנישט געמאכט און זיך געגאנגען ווייטער זיין „סולטאנישען" וועג..

עטליכע מאל האט איידעל זומערקארן אויסגעטאטערט טעמפעלהאף'ן צום ראבינאט איהר צו געבען א גט, ס'האט אבער גארנישט געהאלפען.

ביז — נעכטען האט עס געפלאצט.

טעמפעלהאף'ן איז נעשמאבען די מוטער. איז ער געקומען אין ראבינאט פערלעדיגען די פארמאליטעטען. האט מען איהם דערקענט און ערקלערט, אז כל-זמן ער וועט נישט האבען אפגעג'גט זיינע ווייבער, וועט מען די מוטער נישט מקבר-זיין.

און בינו-לבינו האט מען געשיקט נאך איידעל זומערקארן, וועלכע איז טאקע באלד געקומען אין ראבינאט.

טעמפעלהאף האט זיך לכתחילה געפרובט ארויסדרעהען פון עסק, אבער ס'האט איהם גארנישט געהאלפען.

פרוי איידעל זומערקארן האט געטענה'ט, אז פאר'ן גט וויל זי צוריק דעם נדן, וואס זי האט איהם געגעבען צו דער חתונה, — א סומע פון 300 זל.

דער ראבינאט האט אבער גע'פסק'נט, אז טעמפעלהאף דארף איידל'ען צוריקגעבען נאר א העלפט, ד. ה. 150 זלאטעס.

טעמפעלהאף האט ענדליך מסכים געווען — נאר ער האט געוואלט געבען וועקסלען אויף די 150 זלאטעס.

האבען אבער „בייזע צינגער" גענומען מורמלען, אז — די וועקסלען וועלען געצאהלט ווערען ערשט — ווען משיח וועט אי"ה קומען און, דעריבער דארף זיין: „דגים — פיש און געלד אויפ'ן טיש"..

טעמפעלהאף האט אפילו געוואלט גוהן מיט בייזען און געפרובט געבען א קלאפ איידעל זומערקארן; אבער ביסלעכווייז איז טעמפעלהאף ווייכער געווארען און ארום פארנאכט, האט טעמפעלהאף, א דאנק דער ענערגישער פאדערונג פון זיינע קרובים, ענדליך ארויסגענומען 150 זלאטעס און — דער גט איז פארגעקומען.

*

בעת'ן אונטערהאנדלען מיט טעמפעלהאפ'ן האט מען איהם א ב או חה א זאג געטון:

— און ווי הייסט דען אייער ווייב?

טעמפעלהאף האט זיך נישט פערלוירען און נעפרעגט:

— וועלכעס מיינט איהר? —

דער בעל-דבר האט נעבעך נישט געוואוסט, וועלכעס ווייב מ'מיינט...

מזל געווען א ביסעל פריהצייטיג

אבער וואס טוט מען מיט'ן נאמען?

(–) אין א היגען פילאנטראפישער קימפעטארען-קליניק איז געלעגען געווארען פרוי מאטעל לערמאן, די פרוי פון א לאדזער וועבער ה' לוי יצחק לערמאן. זי האט מיט מזל געהאט א יונגעל, און נעכטען האט געדארפט פארקומען דער ברית. צו דער בעשטימטער צייט איז געקומען דער מוהל, דער סאנדעק פון קינד. אנ'עדה לגדתו. אלע האבען זיך פערזאמעלט אינ'ם זאל, וואו די ברית-מילה'ס קומען געוועהנליך פאר און אהין האט מען געבראכט פון זאל, וואו ס'ליגען די געווינערינס, דאס קינד. מ'האט דאס קינד געיודישט בית ובדין, געגעבען איהם א נאמען יעקב שיע בן לוי יצחק, דאן גענומען צו געלעזלעך בראנפען מיט לעקאך און זיך א ביסעל משמח געווען.

דאס קינד האט מען נאך דעם ברית צוריק אוועקגעטראגען צו דער מוטער אין אנדערען זאל. ווי ערשטוינט איז אבער געווארען די מוטער און די פלעגערין, ווען ס'האט זיך ארויסגעוויזען, אז פרוי לערמאנ'ס [illegible] ליגט נעבען איהר און קיינער האט עס פון איהר נישט גענומען אויף מל צו זיין! עס איז אלזא פארגעקומען א מיספערשטענדניש: אנשטאט מל צו זיין דאס קינד פון פרוי לערמאן, האט מען גאר גע'יודישט אנ'אנדער קינד, וואס איז נאך קיין גאנצע אכט טאג נישט אלט!

מ'האט, פערשטעהט זיך, פרוי לערמאנ'ס קינד באלד גענומען אין אנדערען זאל און עס מל געווען און געגעבען דעם זעלביגען נאמען. און יודען האבען נאכאמאל געטרונקען בראנפען און זיך געזאגט „מזל טוב". אבער יענע פרוי, וואס איהר קינד איז פריהצייטיג געווארען א יוד, האט די מעשה [illegible] וואס איהר קינד האט געקריגען א פרעמדען נאמען.

דער ראבינאט וועט האבען צו פסק'נען, ווי אזוי זאל איצט זיין מיט'ן נאמען פון יענעם קינד.

א בלוטיגער רויב-אנפאל

דערשאסען אין נאם אנ'אנפאלער.

(–) מאנטאג 11 אין אווענט איז ביים ?ק דאמבראווסקא און קילינסקי-גאס דערשאסען געווארען דער 45-יעהריגער איגנאצי פאלושטשאק.

ווי ס'האט זיך ארויסגעוויזען, איז פאלושטשאק דערשאסען געווארען דורך דעם איינוואוינער פון דארף וויסקיטנא ביי לאדז, עדווארד זדראיעווסקי.

פארגעקומען איז דער מארד ביי פאלגענדע אומשטענדען:

דער איינוואוינער פון דארף וויסקיטנא עדווארד זדראיעווסקי איז געגאנגען לאנגזאם אין שטאט אריין. פלוצלינג האט ער בעמערקט פון דערווייטענס עטליכע שכורים, וועלכע האבען זיך געווארקעלט בעת'ן גיהן און ארויסגעבען פון זיך משונה-ווילדע קולות.

די שכורים זענען צוגעקומען צו זדראיעווסקי'ן און פערלאנגט פון איהם בראנפען אדער געלד. און ווען זדראיעווסקי האט זיי אפגעזאגט און זיך גענומען אוועקלויפען, זענען זיי איהם בעפאלען און אנגעהויבען שטיקען.

זדראיעווסקי האט זיך ארויסגעריסען און אנגעהויבען לויפען. די שכורים האבען איהם אבער נאכגעיאגט. דאן האט זדראיעווסקי ארויסגעכאפט א רעוואלווער און אויסגעשאסען אין דער ריכטונג פון די אנפאלער. איינער פון זיי, איגנאצי פאלושטשאק איז געטראפען געווארען פון א קויל און ער איז געפאלען א שטערבליך-פערוואונדעטער. ווען פאליציי איז אנגעקומען איז שוין דער דערשאסענער געווען טויט.

זדראיעווסקי איז ארעסטירט. די שכורים, וועלכע זענען געגאנגען פריהער מיט פאלושטשאק'ן, זענען אנטלאפען.

שלענצקי בעקומען נאך 5 יאהר תפיסה

פאר געהערען צו דער קאמ. פארטיי.

(–) נעכטען איז אין לאדזער קרייזגעריכט פארגעקומען דער צווייטער פראצעס פון יעקב-הערש שלענצקי, וועלכער האט דערמארדעט דעם פראוואקאטאר רפאל וויטקאווסקי.

דאס מאל איז שלענצקי געווען בעשולדיגט אין געהערען צו דער קאמוניסטישער פארטיי.

פארזיצער איז געווען ריכטער וויל קאווסקי; פראקוראר — ד"ר מארקאווסקי, פערטיידיגער אדוו. דוראטש.

אין זיינע ערקלערונגען האט דער בעשולדיגטער שלענצקי געזאגט, אז ער האט זיך שוין בעת'ן פריהערדיגען פראצעס מודה געווען אין געהערען צו דער קאמוניסטישער פארטיי. ער ווארפט אבער אב די בעשולדיגונג — אז ער זאל האבען געהערט צו א קאמוניסטישער „באיובקע". ווארום וואלט ער זיין טאט אויסגעפיהרט מיט עמיצענס פערשטענדיגונג, וואלט מען איהם געשיצט ביים ענטלויפען.

אדוו. דוראטש האט אין זיין רעדע געפאדערט א לייכטע שטראף, ווייל אומעטום בעציהט מען זיך מילדער צו די וואס געהערען צו פאליטישע פארטייען.

דאס געריכט האט שלענצקי'ן פערמשפט אויף 5 יאהר טורמע.

צוזאמען מיט די פריהער בעקומענע 12 יאהר, האט שלענצקי איצט 17 יאהר טורמע.

שפיטאל-אפצאהל געהעכערט מיט 30 פראצ.

אינערן-מיניסטעריום בעשטעטיגט די העכערונג.

(אס) ווי די לעזער געדענקען געוויס איז מיט א צייט צוריק פארגעקומען א קאנפליקט צווישען מאגיסטראט און קראנקען-קאסע וועגען העכערען די שפיטאל-אפצאהל. דער מאגיסטראט האט פערלאנגט צו העכערען דעם אפצאהל מיט 50 פראצענט. די קראנקען-קאסע האט גאר מסכים געווען אויף 25 פראצענט. צוליב דעם, וואס דער וואיעוואדע האט דעם קאנפליקט נישט געקענט ערלעדיגען איז דער ענין איבערגעגאנגען צום אינערן-מיניסטער.

נעכטען האט דאס אינערן-מיניסטעריום מיטגעטיילט דעם לאדזער מאגיסטראט, אז דאס אינערן-מיניסטעריום האט בעשלאסען, די שפיטאל-אפצאהלונגען אין לאדז זאלען געהעכערט ווערען מיט 30 פראצענט.

ווינער אפערעטע אין סקאלא-טעאטער
דירעקציע: זעמאן.
היינט, מיטוואך, 8.30 אווענט צו בילינע פרייזען — צום 6-טען מאל
„די ווילדע לאלא"
אפער. אין 3 אקטען מיט דער סובּרעטע שעניע שעק אין דער טיטעל ראל.
מארגען, דאנערשטאג — פרעמיערע צום 1. מאל אין לאדז
„וואו די לערכען זינגען"
בילעטען צו בעקומען אין קאסע פון טעאטער.
208

דער געזעגנונגס-באנקעט לכבוד רעד. לאזאר קאהאן.

דער בעקאנטער לאדזער יודישער זשורנאליסט רעד. לאזאר קאהאן האט די טעג פערלאזט לאדז און זיך בעזעצט אין ווארשא.

ה' לאזאר קאהאן איז געווען גרינדער און רעדאקטאר פון „לאדזער פאלקסבלאט" (עקזיסטירט פון 1915 ביז 1923) און האט אויך געהאט אנ'אייגענעם פערלאג, וועלכע האט ארויסגעגעבען א רייהע צייטשריפטען און ביכער.

א דאנק זיין טעטיגקייט אלס זשורנאליסט און געזעלשאפטליכער טוער, איז רעד. לאזאר קאהאן געווארען אין לאדז פאפולער ביי די יודישע פאלקס-מאסען, בעזונדערס אלס פיהרער פון דער יודישער פאלקס-פארטיי.

אין צוזאמענהאנג מיט זיין פערלאזען לאדז, האבען די פריינד און פערעהרער פון רעד. לאזאר קאהאן איהם איינגעארדענט אנ'אפשייד-אווענד פערבונדען מיט אנ'אינטימען באנקעט.

אין א געהויבענער שטימונג און ביי שעהן-סערווירטע טישען אין לאקאל פון די יודישע פאלקס-סקוילען אויף פעטריקאווער 101, זענען געהאלטען געווארען רעדעס און טאסטען פאר דעם אפפאהרענדען פריינד און פיהרער. א רייהע פארשטעהער פון געזעלשאפטליכע אינסטיטוציעס און פעראיינען האבען אנגעוויזען אויף רעד. קאהאנ'ס טעטיגקייט ווירקונג און פערדינסטען לטובת די יודישע פאלקס-מאסען.

אין נאמען פון דער לאדזער יודישער זשורנאליסטישער משפחה האט זיך געזעגענט מיט'ן חשוב'ן קאלעגע א פארשטעהער פון „נייעם פאלקסבלאט".

אין א געמיטליכער סביבה האט דער פערזאמעלטער עולם פערבראכט מיט רעד. לאזאר קאהאן ביז שפעט אין דער נאכט אריין. ביי דער געלעגענהייט האט די לאדזער יודישע טעאטער-סטודיע אויסגעפיהרט איינינע געלונגענע מיניאטור נומערן.

צרות פון א מוטער.

דער זוהן איז א פערשוועדנער און דורך איהם האט מען זי אויך בע'גנב'עט.

(סל.) סטאניסלאו בארעק האט לייכטער אפגעאטעמט, זיין פאטער איז געשטארבען [illegible] זיין קראנקע מוטער האט נישט געהאט קיין גרויסע דעה צו זאגען.

סטאניסלאו האט זיך נישט געפיהרט ווי זיין פאטער, נאר האט אנגעהויבען צו לעבען א גוטען טאג אין דער שטאדט, אזוי, אז ער האט ביסלעכווייז אנגעהויבען אויסצופערקויפען דעם אינווענטאר פון פערמעגען.

איינמאל איז אין דארף צו ראיעק'ן געקומען א געוויסע פושיבילעק און האט ערקלערט, אז זי איז סטאניסלאוו'ס [illegible] דאס קינד. סטאניסלאוו איז נישט געווען אין דערהיים און די מוטער איז איהם נעגאנגען אויפזוכען. אין דער צייט האט פושיבילעק אויפגעהאקט א שופלאד און פון דארט ארויסגענומען 1.000 זלאטעס. מ'האט זי אבער געכאפט ביי דער מעשה און איינגעזעצט אין ארעסט.

צום 25-יעהריגען יובילעאום פון קרן קימת לישראל.

א טראדיציאנעלער חנוכה-אווענד.

דעם היי-יאהריגען חנוכה פייערט דער יודישער נאציאנאל-פאנד זיין 25-יעהריגען עגזיסטענץ יובילעאום. אין צוזאמענהאנג דערמיט האט דער פעראייניגטער קרן-קימת-קאמיטעט בעשלאסען איינצוארדנען א גאנצע רייהע פערזאמלונגען, אקאדעמיעס און א גרויסע זאמלונג לטובת דעם „קרן קימת לישראל".

אויסער דעם וועט שבת חנוכה, פארקומען אין ווייסען זאל פון מאנטויפעל א טראדיציאנעלער חנוכה-אווענד מיט א זעהר אינהאלטס-רייכען פראגראם.

געסמ'ט.

(אס) דער 20 יאהריגער ריטשארד פשכצווינסקי וועלכער איז שוין א לענגערע צייט ארבייטסלאז האט אויסגעטרינקען א גרעסערע דאזע עסיג-עסענץ כדי זיך צו פער'סמען. אין א שווערען צושטאנד האט איהם די פאגאטאוויע אפגעפיהרט אין פאזנאנסקי'ס שפיטאל.

העברעאישע שיחות אין דער ציוניסטישער ארגאניזאציע.

דעם פערגאנגענעם שבת האט ה' יעקב אסטערן, לעהרער פון גימנאזיום „יבנה" און פון דער פאלקס-שולע „שלום עליכם", געהאלטען אין לאקאל פון דער ציוניסטישער ארגאניזאציע א נאטור-וויסענשאפטליכען רעפעראט וועגען דער פערמעהרונג פון די געוויקסען. דער אינטערעסאנטער רעפעראט, וואס איז איליוסטרירט געווארען מיט בילדער, איז אויסגעהערט געווארען מיט גרויס אויפמערקזאמקייט.

דעם קומענדיגען שבת וועט רעפערירען ה' ד"ר א. ראזענבוים, דירעקטאר פון גימנאזיום „יבנה".

פולווער-אויפרייס.

(אס) דער 13 יאהריגער אלפרעד טעריס (לאגעווניצקא 78) האט געפינען א פעטעל פולווער, כדי עס אויסצופרובען האט ער עס אנגעצינדען אויפ'ן הויף, דער אויפרייס איז געווען א גוואלדיגער. דאס יונגעל איז פערוואונדעט געווארען.

העני פארטען אין „לונא":

אין „לונא" געהט פון נעכטען אן א נייער פילם: „אלץ פאר'ן קינד". דאס איז א ריהרענדע טראגעדיע פון א מוטער הארץ וואס ווערט אויסגעשטעלט דעם שווערען נסיון פון צושיידען זיך מיט איהר קינד. די הויפט ראלע שפילט די בעליבטע ארטיסטקע העני פארטען.

פון „פאפולארני".

אין „פאפולארני"-טעאטער (אגראדאווא 18) ווערט געשפילט מיט גרויס ערפאלג די בעריהמטע אפערעטע „די טאכטער פון מיין מאן" (קלא-קלא").

די אפערעטע ווערט זעהר שעהן אויפגעפיהרט און איז פול מיט געזאנג און טענץ.

„פילהארמאניע".

קומענדיגען פרייטאג וועט אין פילהארמאניע-זאל פארקומען דער קאנצערט פון דעם טריעסטער קווארטעט. דער קאנצערט זאגט צו זיין אינטערעסאנט.

פון פוילישן טעאַטער.

„דער פראָצעס מאַקראָפּולאָס“, פּיעַסע אין 3 אַקטען (4 בילדער) פון קאַראל טשאַפּעק.

די פּיעסע פון טשעכישן דראַמאַ-טורג געהערט צו די פאָעטישע ווערק, אין וועלכע דער מחבר שטעלט אַוועק אַ פּראָבלעם. קאַראל טשאַפּעק שטעלט דאָס אַלטע און אייביג נייע, פאַר קיין מענש נישט גלייכגילטיגע פּראָבלעם וועגן אייביגען לעבען, אָדער לכל הפּחות פון לעבען, וואָס זאָל זיין פיל לענגער, ווי אונזער בעגרעניצטע לע-בענס-שטח. צי האָט פאַר דעם מענש אַ זין און אַ אינטערעס דאָס שטרעבען צו פערלענגערען די יאָהרען, צי וועט דאָס פערלענגערטע לעבען נישט ברענגען דעם מענשען צו אַ — דערוויל בלויז אויסגעהמוויין בעקאַנטען — צושטאַנד פון אַבסאָלוטער לעבענס-לעססיגקייט, פוסטקייט און סוף כל סוף צום ווילען זיך צו בעפרייען פון אָט דער מתנה, נאָך וועלכער מ'גאַרט. כל-זמן און נאָר דערפאַר, ווייל זי איז נישט געגעבען?

טשאַפּעק ענטפערט אויף דער דאָ-זיגער פראַגע דורכ'ן מויל און אַלע זיי-נע העלדען נעגאַטיוו: דער פערבורייטער-טער לעבענס-רוים וואָלט געווען אַ שרעקליכע אונערטרעגליכע לאַסט.

די פאַבולע פון דער פּיעסע איז אַ פאַנטאַסטישע. עמיליע מאַרטי, אַ וואונ-דער-שעהנע און גענילאַלע אָפּערן-זינגע-רין פון דער געגענוואַרט, איז אַ מאָ-דערנער גלגול פון אַ פרוי, וואָס איז געבוירען געוואָרען אין סוף פון 16-טען יאָהרהונדערט. איהר פאָטער איז געוועזען אַ לייב-דאָקטאָר ביים קעניג רודאָלף, וועלכער האָט פערלאַנגט פון זיין אַרצט ער זאָל איהם צוגרייטען אַן עליקסיר, דורך וועלכען מ'זאָל לעבען אייביג. דער דאָקטאָר האָט די מעדיצין אויסגעפּערע-מיגט, דער קעניג האָט אָבער זי נישט איינגענומען, נאָר געהייסען זי אויס-פּרובען אויפ'ן דאָקטאָר'ס טאָכטער. פון דעמאָלט אָן איז אין איהר אַריין דער כּוח פון אייביגען לעבען. זי איז אַדורך דורך פערשידענע געשטאַלטען: פון עמיליע מאַקראָפּולאָס, קאַטערינאַ מישקין, עמיליע מאנטעז א.אַ.וו. אין איהר אונ-נעהויער לאַנגען לעבענס-וועג האָט זי אַדורכגעמאַכט אַ שטורעמדיגען וואַנדעל, פול טריאומפען, מעטאַמאָרפאָזען, אינט-ריגעס. אָבער דאָס לעבען איז געוואָרען פאַר איהר אַ מורא'דיג שווערע לאַסט; קיין שום אינטערעס צו קיין שום זאַך איז איהר נישט געבליבען; אַ שרעקליכע גלייכגילטיגקייט צו אַלעמדינג - פון דעם קלענסטען ביז צום גרעסטען און וויכ-טיגסטען. אין ווען זי ווערט געשטעלט פאַר'ן אימפּראָוויזירטען געריכט ביי איהר אין בודואַר און לעגט פאַר איה-רע ריכטער דעם רעצעפּט פון אייביגען לעבען, זאָגען זיך אַלע דערפון אָפּ: דער ביישפּיל פון דער „אייביגער“, אָבער אָביעקטיוו גענומען — טיף אונגליקליכער פרוי (זי איז מעהר, ווי אינגליקליך: איהר איז פרעמד אַפילו דאָס מענשליכע געפיהל פון אומגליק) וואַרפט אויף זיי אַן אַ מורא.

ביי דער פאַנטאַסטיש-אַבסטראַקטער אידעע, איז די פּיעסע פול מיט שפּאַ-נענדער און לעבעדיגער אַקציע. די האַנדלונג ענטוויקעלט זיך אויף אַ זעהר אָריגינעלען אופן און האַלט דעם צו-שויער אין אַ געשפּאַנטער ערוואַרטונג, ווי אַזוי וועט זיך די אַקציע אויפבינ-דען און אויפקלערען. אייניגע סצענעס ענטהאַלטען דראַמאַטיש ערשיטערנדע קאָנטראַסטען.

צום לויב פון דער רעזשי און די אַרטיסטען פון פוילישן טעאַטער מוז געזאָגט ווערען, אַז זיי האָבען זיך מיט ערפאָלג אַן עצה געגעבען מיט דער גע-נוג קאָמפּליצירטער פּיעסע. פרוי איזאַ קאָזלאָווסקאַ אַלס הויפּט העלדין עמיליע מאַרטי איז געווען איבערצייגענד אין איהר טראַגיזם פון „אייביגקייט“, און דרום איהר זענען געווען קינסטלעריש אויסגעשטעלט די איבריגע פיגוראַנטען אין דעם רעפּוזעלה זאָכען „פראָצעס מאַ-קראָפּולאָס“.

זעהר שעהנע דעקאָראַציעס האָט גע-געבען ה' מאַצקעוויטש. זיין בודואַר האָט געלאַשטשעט דאָס אויג מיט די פיין-צוגעקליבענע פאַרבען.

ע. נאַרדמאַן.

יורידישע עצות.

אין דער דאָזיגער אָפּטיילונג גיט די רעדאַקציע פון „נייעם פאָלקסבלאַט“ ענטוואָרטען אויף יורידישע אָנפראַגען, וואָס ווערען צוגעשיקט נאָר שריפטליך פון אונזערע לעזער.

קופּאָן.

יורידישע אָפּטיילונג פון „נייעם פאָלקסבלאַט“

בעם דערלאַנגען אַן אָנפראַגע אויף אַ יורידישע עצה דאַרף צוגעלייגט ווערען דער קופּאָן פון דער ראַמע פון טאָג, ווען די אָנפראַגע ווערט אַריינגע-געבען. אויף אָנפראַגען אָהן קופּאָן וועט מען ענטפער נישט געגעבען ווערען.

גילטיג דעם 17. נאָוועמבער 1926.

2452. אַ שטענדיגער לעזער פון וואָלאַוערסקע 18.

2453. קעססענבערג.

2454. קראָנענבערג פון אַלעקסאַנדער גאַס.

2455. אַ ווילנער.

וועגען אייערע ענינים מוזט איהר זיך פערזענליך פערשטענדיגען מיט אונזער יוריסט טעגליך פון 3 ביז 4 נאָכמיטאָג אין רעדאַקציע, מיטברענגענ-דיג די ציימונג.

2437. דור פון שקאָלנא גאַס.

מענט איהר האָבען 8. קאָמענאַריע פּאָטענט. קום צאָהלט איהר דירה-געלד מעהר ווי 600 רובל דאַרפט איהר צאָה-לען יום פּראָצענט פּוס, וואָס איז פאָרגעזעהן נישט אין פּונקט B נאָר אין פּונקט G ד. ה. נישט 66 נאָר 81 פּראָצ. פון גרונד דירה געלד פאַר'ן 4. קוואַר-טאַל. פאַר קיין אויסגאַבען דאַרפט איהר שוין נישט צאָהלען.

2458. ל. וו—ן.

צו געבען אַ פאַמיליען נאָמען דעם געפונענעם קינד איז בערופען דער אי-נערן-מיניסטער עווענטועל דער וואָיע-וואָדע. פערשטעהט זיך, אַז ערשט נאָכ-דעם ווי די רעליגיע פון קינד איז שוין פעסטגעשטעלט. שפּעטער פּעראָרדענט דער רעגירונגס-קאָמיסאַר דעם ציוויל-שטאַנד-אַמט צו פערשרייבען דאָס קינד אין די מעטריקאַלע ביכער.

2459. א. פאַנטש.

דאָס רעכט צו מאַנען אַ חוב איז נישט אָפּהענגיג פון דעם אומשטאַנד, צי דער בערגער איז בערעכטיגט אויפ'ן סמך פון אַ קאָנצעסיע אָדער פּאַטענט אויסצופיהרען אַזעלכע טראַנזאַקציעס אָדער נישט, דאָס נישט האָבען קיין פּאַטענט איז אַלעמאָל נישט קיין מאָ-טיוו נישט צו בעצאָהלען דעם חוב. אין ערגסטען פאַל קאָן מען דעם בערגער דערפאַר שפּעטער צוציהען צו פעראַנט-וואָרטליכקייט.

2460. אַ יתומה.

אויב איהר האָט בעוויזען, אַז איהר זענט אַ יורש, קאָנט איהר מאָנען אייער חלק צוזאַמען מיט דער הכנסה פאַר דער צייט, דער ענין איז דערוויל נישט פערצלערט. וואָס אייער פאָטער האָט ערקלערט, אַז עס איז נישט פאַרהאַ. מצהר קיין יורשים, איז נאָך נישט אין גאַנצען מאַסגעבענד. בכלל איז דער ענין עפּיס נישט קלאָר. פערשטענדיגט זיך פערזענליך מיט אונזער יוריסט.

2461. שרה גאָדולד.

עס איז אַ פראַגע צו דער פאַל מיט אייער מאַן האָט פּאַסירט בעת'ן ערפילען זיין דינסט-פליכט. אויב יאָ, קומט אייך אויסבעצאָהלונג רענטע. אין אויסטאַוו פון 18 מערץ 1921 אָדער פון 4. אויגוסט 1922 רעדט זיך נישט בלויז וועגען אומגעקו-מענע אין דער מלחמה, נאָר אויך וועגען געשטאָרבענע אין צוזאַמענהאַנג מיט'ן מיליטער-דינסט.

2462. י. ג.

אויב אייער וואויטער וואוינט בעשטעהט פון 3 צימערן און קיך, דאַרפט איהר צאָה-לען פאַר'ן לויפענדען קוואַרטאַל 66 פּראָצ פון גרונד דירה געלד אַ חוץ אַ 3 פּראָצ. פאַר די אויסגאַבען.

די געוועזענע רוסישע פירשטע און גראַף.

(ענדע פון 3-טע זייט).

באָלשעוויקעס קיין קרים. דער נאַ-טשאַלניק פונ'ם שטאַב איז דאַן געווען אַ יונגער גענעראַל מיט'ן נאָמען דוביאַנאַ.

וועגען גענעראַל סלאַשטשאָוו האָט מען אין יענער צייט אַ סך געשריבען, ווייל ער האָט זיך אויף אַ שרעקליכען אופן זיך נוקם געווען אין דער אָרימער קרימער בעפעלקערונג און ספּעציעל אין די יודען.

אָבער וועגען דעם יונגען גענעראַל דוביאַנאַ האָט מען גאַרנישט געשריבען, ווייל אַלס נאַטשאַלניק פון שטאַב האָט ער זיך אָפּגעגעבען בלויז מיט מיליטע-רישע ענינים. און ווען סלאַשטשאָוו איז שוין געווען אין קאָנסטאַנטינאָפּאָל, אַנ'-אַרויסגעיאָגטער, און ער האָט זיך מיט אַמאָל איבערגעקוליעט און איז איבער-געגאַנגען צו די באָלשעוויקעס, געגען וועמען ער האָט פריהער געקעמפּפט, האָט דער יונגער גענעראַל דוביאַנאַ ערקלערט, אַז ער קוליעט זיך נישט איבער, און ווען מען האָט איהם גע-וואָלט געבען די געלעגענהייט צו פאָה-רען קיין מאָסקווע, האָט ער געענט-פערט, אַז ער פאָהרט נישט.

אַרויס פון קרים איז דער יונגער גענעראַל מיט דער הילף פון דער ענג-לישער רעגירונג. ווען מען האָט איהם צוזאַמען מיט סלאַשטשאָוו'ן אַרויסגע-פיהרט אויף אַן ענגלישער שיף, האָט מען איהם אָפּגעגעבען גרויס כבוד: ער האָט געדאַרפט פערשרייבען זיין נאָמען אין אַ בוך, וואו עס פערשרייבען זיך בלויז נאָר געהויבענע געסט, וואָס קומען אַרויף אויף דער שיף. גראַד דאַן איז דער איינציגער אונטערשריפט אין בוך געווען פונ'ם ענגלישען קעניג.

און מיט דריי וואָכען שפּעטער האָט שוין דוביאַנאַ געשפּילט אויף אַ פּיאַנאָ אין אַ קאָנסטאַנטינאָפּאָלער רעסטאָראַן און שפּור'ט ענגלישע מאַטראָזען האָבען איהם צוגעוואָרפען קליינגעלד.

איצט געפינט זיך דער יונגער גענע-ראַל אין ניו-יאָרק. ער שפּילט אין אַן אָרקעסטער אין איינעם פון די רוסישע רעסטאָראַנען אינם בראָדווייער געגענד.

ווי-אַזוי מען זוכט אַ תכלית,

ווען מען ווערט מיעד צו זיין אין פּאַריז.

אין פּאַריז געפינט מען אַלערליי ער-טער וואו מען קאָן גוט פערברענגען די צייט. מיליאָנען דאָלאַרס ווערען אי-בערגעלאָזט אין די קאַבאַרעטען.

אין פלוג, דאַכט זיך, אַז דאָרט וואו עס איז פרעהליכער, לוסטיגער, וואו די פערגעניגענס זענען שרייענדיגער, טו-מעלדיגער, איז אַלץ בעסער, אַז דאָרט לאָזט מען איבער דאָס גרעסטע געלד; לאָזט זיך אָבער אויס, אַז דאָס איז נישט אַזוי. די הפקר-בעלויכטענע זאַלען, וואו עס רוישט די שעהנסטע מוזיק, וואו עס דרעהען זיך אַרום די שעהנסטע פרויען — זיי האָבען נישט די גרעסטע צוציהונגס-קראַפט. נישט אַהין ציהט די לוסטיגע געזעלשאַפט.

עס איז פערהאַן אַן אָרט, וואָס אויפ'ן ערשטען קוק וואָלט זיך אויסגעדאַכט, אַז מענשען ענטלויפען פון דאָרט ווי פון פייער. ווייל אויב עס איז פערהאַן ערגיץ אַן אָרט וואו דער טויט קוקט אייך אין פּנים אַריין, איז דאָס אין דעם פּלאַץ. און דאָך איז דאָרט נישטאָ קיין פּלאַץ פאַר די מאַסען בעזוכער וואָס קומען אַהין.

עס איז פערהאַן אַ קאַבאַרעט, אויב מען קאָן עס אָנרופען מיט'ן דאָזיגען נאָמען, וועלכער רופט זיך „נעאַן“, דאָס הייסט גאַרנישט. מען זאָגט אייך דאָרט נישט צו קיינע פערגעניגענס, קיינע אַמוזאַנטע זאַכען. נאָך מעהר: מען וואָרענט אייך, אַז איהר זאָלט אַהין נישט געהן.

אויפ'ן טיר פון דעם דאָזיגען פּלאַץ איז פערהאַן אַן אויפשריפט, וואָס רעדט צו אייך די דאָזיגע ווערטער:

„בעטראַכט זיך איידער איהר געהט אַריין אין אונזער הויז. בעטראַכט זיך צי אייך לוינט זיך איבערצולאָזען ביי אונז דאָס געלד וואָס איהר האָט. מעג-ליך אַז איהר קאָנט דערמיט טון עפּעס גוטעס פאַר אָרימע און אונגליקליכע“.

עס וואָלט געווען אַ טעות צו מיינען אַז מען נאַרט אייך אָפּ: אַז ווען איהר קומט אַריין אין הויז, טאַנצען ענטקעגען לוסטיגע פרויען. מען האַלט וואָרט. מען וויל אייך אָנשרעקען. מען וויל אייך געבען צייט, איהר זאָלט זיך אָפּטראַגען איידער עס איז צו שפּעט.

גלייך ווי דער שווייצאַר עפענט פאַר אייך די טיר, קומט אייך ענטקעגען אַ נפש אין שוואַרצען און פיהרט אייך אַריין אין אַ דונקעלען זאַל, וואו עס זענען אויסגעזעצט אַנדערע געסט. מען פיהרט אייך אַריין און איהר דערהערט אַן אומעטיגע שטימע אויסרופען:

— אָט זענען געקומען, נאָך אונגליק-ליכע! זיי זענען געקומען אַהער זוכען טויט און פערגעסונג.

פון די דאָזיגע ווערטער און פון דעם אומעטיגען קול, לויפט אייך אַריבער אַ פראָסט איבער'ן לייב. איהר פאַנגט זיך אָן אַרומקוקען וואו איהר זיצט, און איהר זענט אין דער ערשטער רגע נישט בכח אַרויסצורעדען אַ וואָרט.

איהר זעהט, אַז פאַר אייך ליגט אַ פערמאַכטע טרומנע. אָבער איהר האָט קיין צייט נישט איבערצולעבען דעם שרעק, ווייל באַלד פאַנגט אָן אַמיצער פון ווינקעל צו רעדען מיט אַ קול, ווי ער וואָלט תּפילה געטון. ער רעדט וועגען טויט און לעבען, וועגען מענשלי-כען גליק, דעם מענשליכען שטרעבען, און אין מיטען די ריידן בעוויזט זיך אַ שעהן, יונג מיידעל. זי איז אַרומגע-רינגעלט פון אַ געלען ליכט, וואָס ווערט אַלץ טונקעלער, און איהר געשטאַלט אַלס מורא'דיגער.

דער פריעדיגער הויבט אָן רעדען וועגען דער דאָזיגער מיידעל, אַזוי ווי זי וואָלט נישט געווען קיין לעבעדיג ווזען. ער דערצעהלט וועגען איהר פערגאַנגע-נעם לעבען, וואָס איז בעשטאַנען פון זינד אין אויסגעלאַסענע הייט. און ער דערצעהלט ווי קראַנק זי איז, ווי זי וועט אינגיכען שטאַרבען, און אָט פאַר די אויגען פון די צושויער ווערט זי פערוואַנדעלט אין אַ שרעקליכער פער-זעהעניש. מען זעהט, אַז דאָס איז אַ טויטע מאַסקע: אָנשטאָט אויגען ווייזען זיך לעכער, איהר מויל איז אַ טיפע, פינסטערע גרוב. עס איז אַ מת. עס איז דער טויט אַליין. און אָט דער צייט פאַנגט אָן דער פריעדיגער צו זאָגען קאַפּיטלעך תהילים. ער בעט פאַר איהר נשמה, און ער זאָגט עס מיט אַ כוונה. זיין קול איז פערשטיקט פון טרערען. מאַנכע פון די אַנוועזענדע ווערען פון דער דאָזיגער סצענע געריהרט און ווייי-נען-מיט.

און אייך דאַכט זיך, אַז איהר הערט אַ קליינשטעטעלדיגען מגיד. ער שטראָפט ער בייזערט זיך און ווענדט זיך צו יעדען פון די וואָס זיצען דאָ ביי די טרונעס אויף „דו“.

אַ גרינער ליכט הויבט אָן שיינען און איהר פאַלגט נאָך מיט די אויגען די שפּראָהלען. איהר דערזעהט אַ שורה פון טויטע מאַסקעס. מענשליכע שאַרבענס שטאָקלען זיך הין און הער, און עס דאַכט זיך, אַז זיי ווינקען, לאַכען צו אייך, און ווען איהר גיט אַ קוק אויף די אַנ-וועזענדע, כאַפּט אייך אָן אַ שוידער. אויך זיי קוקען-אויס טויטע מאַסקעס. דאָס איז דער עפעקט פון די ליכט. איהר ווייסט דאָס, אָבער איהר קאָנט זיך נישט בעהערשען פון ציטערען און פלאַטערען.

איהר זעהט פאַר זיך בילדער אויף די ווענד. אט זעהט איהר נאַפּאָלעאָן דעם ערשטען ביי וואַטערלאָ. עס זע-הען זיך מאַסען חלל אויף פערד און פוס-גייער, עס איז אַ וואונדערליכער ביילד. אָבער אָט בייט זיך די ליכט און איהר דערזעהט דעם אימפּעראַטאָר אַרומגעצוגעלט פון אַ באַרג מתים. איהר זעהט קעפּ, וואָס יאָמערען פון איבער-נאַטירליכע ליידען. איהר זעהט נאָך בילדער — אַלץ פון טויט, פערוויסטונג.

נאָר אָט לאַדענט מען איין די געסט צו געהן אין אַ קעלער אַריין. איינע נאָך די אַנדערע לאָזט מען זיך אַראָפּ מיט די טרעפּ און מען קומט אַריין אין אַ טונקעלען זאַל. איינער פון די געסט נעהט אַריין אין אַ טרומנע, און פלוצים זעהט מען ווי ער פערענדערט זיך, ווי זיין פּנים ווערט בלאַס און אויגען לעשען זיך אויס, פערשוואונדען. אויף אייך הויבט אָן קוקען אַ טויטע מאַסקע. איהר זעהט אין טרומנע אַ מומיע. אָט קומט אַרויס אַ קבּרן און דעקט צו די טרומנע מיט אַ שוואַרצער טוך. פון דער ווייטען דערהערט זיך דער קלאַנג פון אַן אָרגעל. עס שפּילט אויס שאָפּען'ס טרויער-מאַרש... אָבער אין דער מינוט פייט זיך אויס דאָס ליכט און איהר דערזעהט, אַז דער מענש וואָס געפינט זיך אין דער טרומנע הויבט אָן שמייכלען, און אייך ווערט לייכטער אויפ'ן האַרצען.

כאָטש איהר ווייסט, אַז דאָס איז נאָר אַ פערשטעלעניש, אָבער עס ווירקט, עס מערכאַפּט, און ווען מעפיסטאָפעל קומט אַרויס אין זיין לאַנגען, שוואַרצען מאַנ-טעל און הויבט זיך אָן דרעהען מיט די אַנדערע טויטע, פיהלט איהר, אַז איהר ציטערט.

נאָר אין דער זעלבער מינוט ווייזט זיך אַ יונג שעהן מיידעל, וואָס שמיי-כעלט צופרידען און גוטמוטיג. דאָס איז — דערוואויסט איהר זיך — דער טייוועל אין דעם לאַנגען מאַנטעל. און איהר זעהט אַנדערע יונגע, שעהנע, ליבליכע פרויען, וואָס שמייכלען. דאָס זענען זיי געווען די מתים.

דאָ אין דעם פּלאַץ גיט מען נישט קיין געטרעגקען, מען שיכור'ט נישט און מען הוליעט נישט. דאָ פיהרט מען זיך אויף גוט און אָנשטענדיג. אַהער קומט מען שוין נאָכדעם ווי מען האָט פון אַלע פערגעניגענס פערזוכט, ווען מען וויל אַ טראַכט טון וועגען דעם ציל און תכלית פון לעבען.

ס'איז דאָרט שווער צו־ווערן אַמאַנסיפּירט

די „פֿרייַנפּיהר" צערעמאָניע בײַ אַ נעגער־פאָלק אין אַפֿריקא, ווען אונטערגעוואַקסענע בחורים ווערן גע'מל'ט.

אין דעם דרום־טייל פון אַפריקאַ איז פאַראַן אַ געגענד, וואָס רופט זיך בעטשואַנאַלענד, אָדער דאָס לאַנד פון בעטשואַנאַס: און די בעטשואַנאַס זע־נען אַ נעגער־פאָלק, וואָס בע־שטעהט פון אַ צאָהל בזונדערע שבטים. זיי געפינען זיך נאָך איצטער אין אַ גאַנץ נידעריגער שטופע פון קולטור, כאָטש זייער קולטור איז בעדייטענד העכער ווי בײַ אַנדערע אַפריקאַנער פעלקער וואָס געפינען זיך ווייטער אין צפון.

צווישען די פערשידענע אייגענאַרטי־גע מנהגים און אויפפיהרונגען, וואָס די בעטשואַנאַס פּראַקטיצירען, איז אינטע־רעסאַנט איינער, וועלכע מען קען אָנ־רופען „דער פרייַנפיהר אין מאַנשאַפט" פאַר יינגלעך. די צערעמאָניע קומט פאָר דאַן, ווען דאָס יונגעל דערגרייכט דעם עלטער פון אַ 15, 16 אָדער 17 יאָהר.

מיט עטליכע יאָהר פריהער איידער די צערעמאָניע פון „פרייַנפיהר" דאַרף פאָרקומען, קומט פאָר אַן'אַנדער צע־רעמאָניע, וועלכע איז אַ מין צוגרייטונג אָדער פאָרבערייטונג צו דער „פריינ־פיהר"־צערעמאָניע. ביז דאַן איז דאָס יונגעל נאָך געווען אַ קינד און איז גע ווען פריי און זאָרגלאָז, ווי אַלע קליינע קינדער פון דער וועלט. אָבער ענדליך איז געקומען אַ מאָמענט, ווען יונגלעך הויבען אָן קוקען נישט גלייכגילטיג אויף מיידלעך; ווען די געשלעכטס אינסטינק־טען הויבען זיך אָן וועקען, און דאַן קומט עס פאָר די פאָרבערייטונגס־צע־רעמאָניע. מען נעהמט פון איהם אַראָפּ זיין פריהערדיגען בגד, וואָס איז בע־שטאַנען פון נישט מעהר ווי אַ קליין, קורץ פאַרטוכעל, און מען טוט איהם אָן אַ בגד, וואָס פערדעקט מעהר טיילען פון קערפער, כאָטש אַפילו נאָך דעם בלייבט ער האַלב נאַקעט.

איידער מען טוט איהם אָן דעם ניי־עם בגד זיינעם ציהט מען איהם אויס אַ נאַקעטען איבער דער ערד מיט'ן פנים אַראָפּ און מען שמייסט איהם גאַנץ גוט אויס מיט ריטער און רימענס. דאָס בעקומט ער פאַר אַלע זיינע זינד, וואָס ער איז בעגאַנגען אַלס אַ קליין יונגעל.

צו דער זעלבער צייט וואָרענט מען איהם, אַז ער מוז וויסען ווי אַזוי ווי־טער זיך אויפצופיהרען ביז עס וועט קומען דער טאָג פון זיין „פרייַנפיהר". מען זאָגט איהם אָן, אַז ער זאָל נישט שטיפען; זאָל פאָלגען טאַטע־מאַמע און בכלל עלטערע מענשען, און זאָל זיך נישט צוריהרען צו מיידלעך.

די לעצטע וואָרענונג איז די וויכטיג־סטע, ווייל דער פערקעהר פון געשלעכ־טען איז דאָרטען אַ גאַנץ פרייער, אָבער די קינדער פון פאַר פרייַנפיהר־פעריאָד זוכט מען פון דעם אָפּצוהיטען; און נישט פון אַ מאָראַלישען אָדער רעלי־גיעזען שטאַנדפונקט, נאָר הויפּטזעכליך דערפאַר, ווייל עס שוואַכט אָפּ דעם קערפער.

און דאַן פאַנגט זיך אָן פאַר'ן יונגעל די צייט, ווען ער דאַרף זיך צוגרייטען צו דעם גרויסען און וויכטיגען מאָמענט פון „פרייַנפיהר". עס זענען פאַראַן אַ סך זאַכען, וועלכע ער וואָלט געוואָלט האָבען אָדער געוואָלט טון, אָבער איהם איז עס פערבאָטען. צווישען די פילע זאַכען, וואָס עס איז איהם פערבאָטען, טאָר ער אויך נישט געברויכען קיין זאַלץ און וועלכער עס איז טאָרם. שפייזען אָהן זאַלץ האָבען קיין טעם נישט, און דעריבער איז עס פאַר איהם אַנ'אָפּקומעניש.

די אַלע פערבאָטען, וואָס ווערען אויף דעם יונגעל פאַר דער צייט אַרויס־געלייגט, קאָן מען ערקלעהרען מיט דער שטרעבונג פון די עלטערע צוגעוואוינען דעם וואַקסענדען דור צו די אומבע־קוועמליכקייטען און שטערונגען אין לעבען.

ענדליך קומט דער טאָג פון „פרייַנ־פיהר". די צערעמאָניע געדויערט אַ 5‎-6 וואָכען אין מעהר. מען זאַמעלט אָן אַלע בחורים פון דאָרף וואָס דאַר־פען אַ יינגפיהרט ווערען, און איי־נער נאָכ'ן צווייטען ווערט גע'מל'ט. ווי אַזוי די אָפּעראַציע גיפּאַ ווערט דורכגע־פיהרט — איז נישט זעהר בעקאַנט. קיין זייטיגע, איבערהויפּט אייראָפּעאישע פאָרשער, ווערען נישט צוגעלאָזען מען. ווייסט נאָר, אַז דער בחור ליגט אָנ־אויסגעצויגענער אויף דער ערד, און, ווי אַ וואַנד אַרום איהם, שטעהען די על־טערע מענער, וואָס האָבען אַ שייכות צו דער צערעמאָניע. די אָפּעראַציע פיהרט דורך איינער, וואָס קען די מלאכה. זיין אינסטרומענט איז אַ פּשוט'ער מעסער. פאַר דעם בחור איז די אָפּעראַציע זעהר אַ פיינליכע. פון סאַניטאַרע און היגיע־נישע מיטלען ווייסען נישט די בעטשואַ־נער, און דעריבער טרעפט נישט זעל־טען, אַז דער גע'מל'טער קריגט בלוט־פערגיפטונג און טראָגט זיך אָפּ אויף יענער וועלט.

ווען זיינע וואונדען ווערען פערהיילט, פאַנגט זיך אָן דער צווייטער און שווע־רערער טייל פון דער צערעמאָניע. מען ברענגט דעם בחור אין אַן'עפענטליכען פלאַץ, מען ציהט איהם אויס אַ נאַקע־טען אויף דער ערד און מען הויבט איהם אָן בעשמראָטען פאַר אַלע זינד, וואָס ער איז בעגאַנגען ביז דער צייט.

ער מוז זיך פאַר אַלע פערזאָמעלטע מתודה זיין אין אַלע זינד, וואָס ער איז בעגאַנגען. מען שמייסט איהם מיט רי־טער און מיט רימענס. און מען שלאָגט איהם מיט שטעקענס. נישט זעלטען טרעפט עס, אַז דער בחור ווערט פער־פיינינט אויף טויט.

וויינען און שרייען איז נישט שיין. עס פאַסט נישט פאַר איינעם, וואָס דאַרף ווערען אַ מאַן מיט אַלע מענער גלייך. אָבער די וועהטאָגען זענען אַזעלכע גרויסע, אַז דער בחור מוז שרייען. אָבער אַרום איהם שטעהען די עלטערע וואָס האָבען אַ שייכות צו דער צערע־מאָניע, זינגען הויך, שרייען, קלאַפּען אין די פּויקען און פערטומלען די גע־שרייען פון דעם געפייניגטען בחור.

שפּעטער לערענט מען איהם, אַז ער מוז שטרענג אָפּהיטען די טראַדיציע פון פאָלק און שבט און האַלטען זיך סאָלידאַר מיט די איבעריגע מיטגלידער פון זיין פאָלק און שבט.

די צערעמאָניע פון פרייַנפיהר ווערט נישט דורכגעפיהרט פאַר יעדען בחור בע־זונדער, נאָר פאַר גאַנצע גרופּען, און האָט אַ געוויסע עהנליכקייט צו דעם ווי אַ גאַנצע גרופּע קינדער אָדער קלאַס גראַדואירט צוזאַמען און קריגט די די־פּלאָמען. די אַלע בחורים, וואָס האָבען דורכגעמאַכט די צערעמאָניע פון פרייַנ־פיהר אין דער זעלבער צייט, שטעלען מיט זיך צוזאַמען איין בריגאַדע. זיי מוזען זיך האַלטען צוזאַמען און זענען פעראַנטוואָרטליך איינער פאַר'ן צווייטען, און נישט זעלטען טרעפט עס, אַז מען זאָל איינעם פרעגען ווי אַלט ער איז, פרעגט מען איהם צו וועלכער בריגאַדע ער בעלאַנגט.

ל. ב.

פאַרגעשיכטע און נאָכגעשיכטע...

די ערמאָרדונג פון יודישען שילער דוד פאַליק.

טשערנאָוויץ. (י. ט. א.) די יו־דישע בעפעלקערונג אין טשערנאָוויץ לעבט נאָך אונטערן שווערען איינדרוק פון בעסטיאַלישען מאָרד, וואָס איז בע־גאַנגען געוואָרען איבער'ן יודישען שי־לער דוד פאַליק. די פאָרגעשיכטע פון דעם שרעקליכען פאַל איז פאָלגענדע:

ווי מיר האָבען שוין מיטגעטיילט, זענען בשעת די לעצטע מאַטוראַ־עקזאַ־מענס אין טשערנאָוויץ דורכגעפאַלען 80 פּראָצענט פון די יודישע קאַנדידאַטען. דער פאַקט האָט אַרויסגערופען אַ שטאַרקע אויפרעגונג אין די יודישע קרייזען, וואָס האָבען די טאַקטיק און דער עק־זאַמינאַציאָנס־קאָמיסיע בעטראַכט אַלס אַ פערשלייערטען „נומערוס קלאַוזוס". די אויפגערעגטע יודישע שילער האָבען צוזאַמען מיט די בעוואוסטע שילער פון אַנדערע נאַציאָנאַלע מינדערהייטען גע־מאַכט אַ דעמאָנסטראַציע און אויסגע־פייפט איינעם פּראָפעסאָר'ען. ווי מען זאָגט האָט פּראָפ. דיאַגאָנעסקי בעקומען קלעפּ. אַ פּאָר עדות זאָגען, אַז דעם פּראָפ. דיאַנאָנעסקי האָט געשלאָגען אַ רומעניש שילער. פון אַ געוויסער צייט פיהרען די אָנהענגער פון בעקאַנטען אַנטיסעמיט פּראָפ. קוזאַ אַ שטאַרקע העצ־קאַמפּאַניע געגען די יודישע שילער.

דעם 11־טען נאָוועמבער האָט זיך אָנגעהויבען דער פּראָצעס געגען 14 יודישע שילער אין עלטער פון 15 ביז 20 יאָהר, וואָס האָבען זיך בעטייליגט אין דער דעמאָנסטראַציע. די פּראָפע־סאָרען האָבען פערטרעטען אין געריכט בעקאַנטע אַנטיסעמיטישע אַדוואָקאַטען. אין סוף פון ערשטען טאָג פון פּראָצעס ווען די אָנגעקלאָגטע האָבען פערלאָזט דעם זאַל פון געריכט האָט דער 21־יעהריגער רומעניש שילער טעיטי פּין יאָסי אויסגעשאָסען אין דעם אָנגע־קלאָגטען יודישען שילער דוד פאַליק.

נאָך צוויי טעג שווערע ליידען איז ער געשטאָרבען. דער מערדער טעיטי איז אַרעסטירט געוואָרען. בשעת דעם פערהער האָט ער ערקלעהרט, אַז ער איז געקומען ספּעציעל פון יאָסי כדי צו ערמאָרדען פאַליק'ן. דעם בעשלוס האָט ער אָנגענומען נאָכדעם, ווי ער האָט איבערגעלעזען די בראָשור פון פּראָפ. דיאַגאָנעסקו וועגען דעם ווי אַזוי די יודישע שילער האָבען בעליידיגט די רומענישע פּראָפעסאָרען. אין דער בראָשור איז פאַליק פאָרגעשטעלט אַלס דער הויפּט־שולדיגער פון די אַרויס־טרעטונגען.

עמיגראַנטען, וואָס ענטלויפען פון מיליטער און קומען קיין אַמעריקא

קענען נישט אַרויסגעשיקט ווערען.

וואַשינגטאָן, (יט"א) לויט אַנ־אורטייל, וואָס איז אַרויסגעגעבען גע־וואָרען דורכ'ן אימיגראַציע־דעפּאַרטאַ־מענט קאָנען עמיגראַנטען, וואָס ענטלוי־פען פון מיליטער־דינסט אין זייערע לענדער און קומען קיין אַמעריקאַ אויף פרעמדע נעמען, נישט אַרויסגעשיקט ווערען פון די פעראייניגטע שטאַ־טען..

דער אימיגראַציאָנס־דעפּאַרטאַמענט האָט גע'פּסק'ענט, אַז אויב אַנ'עמי־גראַנט האָט בעקומען אַ וויזע בײַ אַנ' אַמעריקאַנער קאָנסול אין אייראָפּאַ אין איז געקומען אויף אַ געזעצליכען אופן, לויט דער קוואָטע קיין אַמעריקאַ, טאָר מען איהם פון לאַנד נישט אַרויסשיקען, אויב אַפילו ער איז געקומען נישט אויף זיין אייגענעם, נאָר אויף אַ פרעמדען נאָמען. דעם דאָזיגען אורטייל האָט דער אימיגראַציאָנס־דעפּאַרטאַמענט אַרויסגעגעבען אין אַ פּראָצעס פון אַנ' אימיגראַנט, וואָס איז ענטלאָפען פון יוגאָסלאַווישען מיליטער און איז געקו־מען קיין אַמעריקאַ מיט אַ וויזע נישט אויף זיין נאָמען נאָר פון אַ פרעמדער פערזאָן.

די ליבעס פון אַ קייזערין.

היסטאָרישער ראָמאַן פון לעבען אין רוסישען קייזערליכען הויף

(32

פון ל. זאַכער מאַזאָך.

*

די תפילה.

די גרעפין שובאַלאָוו האָט זיך נאָר וואָס געזעצט צו מאַ־כען איהר פריזור, ווי מ'האָט איהר מיטאַמאָל אָ געזאָגט, אַז די צאַריצע איז געקומען.

— מאַיעסטעט — האָט זי אויסגעשריגען, אַרויסלויפענדי־ איהר אַנטקעגען — אַזוי פריה? איך בין נאָך נישט אָנגעטון און פריזירט. איך שעהם זיך צו ווייזען פאַר אייך אין מיין נעגליזשע.

— אָהן צערעמאָניעס, מיין ליבע — האָט יעליזאַוועטע זיך אָנגערופען, איז אַריינגעקומען מיט גרעפין שובאַלאָוו אין איהר בודואַר און האָט זיך אַרונטערגעלאָזט אויף אַ טאַבורעט: — אויב אימיצער פון אונז דאַרף זיך שעמען, דאַרף איך זיך שעמען. אַזוי פריה קומט מען נישט אויף אַ בעזוך צו אַ דאַמע פון דיין שטאַנד, פיידען דער גליקליכער פערליבטער, וואָס געניסט פון די רעכט צו בעוואונדערען דעם נעגליזשע פון דער גאָטין. איך אָבער האָב דיך געמוזט איצט זעהן. דו ביזט די איינציגע פער זאָן, צו וועמען איך האָב נאָך צוטרוי. דו ווייסט, פון וואָס פאַר אַ סכנה מיר אַלע זענען נאָכטען ענטרונען געוואָרען?

— ניין. וואָס איז געשעהן, מאַיעסטעט?

— מיר וואָלטען אַלע אומגעקומען, ווען איך וואָלט אַליין נישט בעהאַלטען מיינע אויגען אָפען. מיינע מיניסטאָרען און מיי פּאָליציי זענען בלינד — האָט די צאַריצע דערציילט — איך האָב אויפגעדעקט אַ שרעקליכע פערשווערונג און די פערשווערערס האָב איך אַליין אַרעסטירט.

— ווי איז עס מעגליך?

יעליזאַוועטע האָט איהר איבערגעגעבען די גאַנצע געשיכטע. דערנאָך האָט זי געזאָגט:

— איך פיל די בעדערפעניש צו דאַנקען גאָט, פאַרוואָס ער האָט מיר אויסגעהיט פון דעם דאָזיגען אומגליק און דאָס ווייל איז היינט פון אין דיין קאַפּעלע, צוזאַמען מיט דיר, וועלען מיר ביי־דע גאָט דאַנקען און בעטען צו איהם. האָסטו אַ גלח?

— געוויס.

— טאָ שיק נאָך איהם און זאָל ער פאַר אונז פּראַווען אַ תפלה. אונז אַליין, דו הערסט?

די גרעפין שובאַלאָוו האָט אַ צי געטון דעם גלאָק. דער הויז־הויפמייסטער איז אַריינגעקומען, און זי האָט איהם גאַנץ שטיל איבערגעגעבען איה'ע בעפעלען. דערנאָך בעת זי האָט זיך געמאַכט די פריזור, האָט די צאַריצע זיך אויסגערעדט פאַר איהר דאָס האַרץ.

— איך ווייס איצט, אַז איך טאָר זיך נישט פערלאָזען אויף מיינע מיניסטאָרען און עצה־געבערס איך ווייס איצט, אַז זיי אַלע, סיי לעסטאָק, סיי בעזטושעוו און סיי טשערקאַסקי, האָבען נאָר אין זינען זייערע פערזענליכע אינטערעסען און נישט די אינטערעסען פון דער רעגירונג. איך וואָלט זיי אַלעמען אַרויס־געיאָגט, ווען איך וואָלט געהאַט עמיצען, אויף וועמען איך וואָלט זיך געקענט פערלאָזען. איך האָב קיינעם נישט. קיינעם נישט!

זי האָט טרויעריג אַ קוק געטון פאַר זיך.

— דיין מאַן למשל — האָט זי גערעדט ווייטער — ער איז אויך אינטערעקויפט פון ענגלאַנד און דערפאַר האַלט ער איצט מיט בעסטושעוון, פונקט ווי פריהער האָט זיך אַזוי געלוינט. אומעטום, וואו מיין אויג פאַלט, זעה איך נאָר אייגענניציגקייט געלדגייציגקייט און פאַלשקייט. אָבער זיי וועלען מיר אַלע בע־צאָהלען, אַזוי גיך ווי איך וועל נאָר האָבען דעם ריכטיגען מענ־שען. יאָ, איך וועל גאָט בעטען, אַז ער זאָל מיר צושיקען אַזאַ ערליכען מענשען און זאָל מיר און מיין רעגירונג בעפרייען פון די דאָזיגע שווינדלערס און בעטריגערס.

גרעפין שובאַלאָוו איז פערטיג געוואָרען מיט איהר פריזור.

— מיר קענען געהן מאַיעסטעט — האָט זי זיך אָנגערופען.

— קום!

די ביידע פרויען זענען צוזאַמען דערנאָך אַוועקגעגאַנגען אין דער הויז־קאַפּעלע פון דער גרעפין, וואו אַ גלח האָט אויף זיי שוין געוואַרט, אָנגעטון צו דער תפלה, חוץ איהם איז דאָרט קיינער נישט געווען. אַז יעליזאַוועטע האָט זיך אַ וואָרף געטון אויף די קניע, האָט דער גלח גענומען פּראַווען זיין גאָ־טעס־דינסט בעגלייט פון געזאַנג.

די צאַריצע, וועלכע האָט איהר פנים פערבאָרגען אין די הענד האָט געבעטען מיט אַזאַ התלהבות, אויף וועלכע בלויז שטאַרקע ליידענשאַפטליכע נאַטור איז פעהיג געווען. און בשעת זי האָט אַזוי געבעטען און איבער איהרע באַקען האָבען זיך געקייקעלט טרערען, האָט זיך מיט אַמאָל דערהערט אַ געזאַנג פון אויבען. פון כאָר, און איין שטימע האָט איהר פערכאַפּט און גע־מאַכט ציטערען איהר האַרץ.

צוערשט שטיל און וויך, דערנאָך שטאַרקער, פולער און פייערדיגער, האָט זיך די דאָזיגע שטימע געטראָגען און געדאַכט האָט זיך איהר, אַז נישט קיין מענש אַ זינגער האָט עס געזונגען נאָר איינער פון די הייליגע, צי אפשר גאָר אַ גוטער מלאך, האָט דאָרט אויך תפלה געטון. דער טאָן פון דער דאָזיגער שטימע האָט געוועקט אין איהר ברוסט אַלע גוטע געפילען, וואָס האָבען דאָרט געשלאָפען. דעם גלויבען אין די מענשען, די האָפענונג און די ליבע, נישט דוקא צו מענער...

און מיט גאָך גרעסערער התלהבות האָט זי גענומען בעטען פערכאַפּט און פערכשופ'ט אַלץ מעהר פון יענער שטימע.

צום סוף האָט זי אויפגעהויבען דעם קאָפּ און אַ קוק געטון אַהין וואו דער כאָר האָט געזונגען, זי האָט אָבער קיינעם נישט געזעהן.

דער געזאַנג איז ענטשוויגען געוואָרען. די תפלה האָט זיך געענדיגט. פלינק איז די צאַריצע אויפגעשפרונגען פון איהר אָרט צוגעגאַנגען צו דער גרעפין און האָסטיג אַ נעם געטון איהר ביים אָרעם.

— ווער איז דאָס געווען דער זינגער? — האָט זי פיבער־דיג אַרויסגעפּליסטערט.

— מיין שקלאַף, מאַיעסטעט — האָט די גרעפין געענטפערט — אַלעקסיי ראַזומאָווסקי.

— איך וויל איהם זעהן! — האָט זי מיט אימפעט אַרויס־געדעדט.

(פאָרטזעצונג קומט)

בעקאַנטמאַכונג.

איך מאַך בעקאַנט מײַנע ג. קונד־שאַפט, דאָס די פאַבריק פון שאַמאָט־אייוועס און קוכעס פון די בעוואוסטע פירמע גרינהאַלק און ראָזענבלום פון וואָלטשאַנסקאַ 63 איז געוואָרען ספּאַרירט און כ'האָב געעפענט אַ פאַבריק אויף

37 פעטריקאַווער 37,

וואו איך בעזיץ אַ גרויסען אויסוואַהל פון פערשידענע

שאַמאָט־אייוועס און קוכעס

רעיעלע בעהאַנדלונג! פינקטליכע אויספירונג! מיט אַכטונג

י. גרינהאַלץ,

פעטריקאַווער 37. 1913

בכל המקום אשר אזכיר את שמי אבא אליך וברכתיך:

איך האָב די עהרע מיטצוטיילען, אַז איך האָב מיין ביוראָ איבערגעטראָגען פון פעטריקאָווער 18 אויף

17 פעטריקאָווער 17

2־טען הויף, פאַרנער. דורכגאַנג זאַכאַדניאַ 52,

וואו עס ווערט ערלעדיגט און געשריבען אַלערליי בּיטעס לויט'ן אוסטאַוו, קלאַוזעס, זאַבעזפּיעטשעניעס אויף אַלע שטעט און דערפער, אַפּעלאַציעס, קאַסאַציעס, אַדוואָקאַטורעס. רעקורסען וועגען קאַנצעסיעס אין קאָמיסאַריאַט־רזשאָנדו, ביזנעס אין אַלע קאָלעגיע־געצירקען, שותפות־אַקטען, סטאַטוטען, אַקטען אינטערציזיעס, אַקטען דאַראַוויזיעס, קאַרנע ספּראַוועס, ווי אויך איבערזעצונגען אין אַלע שפּראַכען. 503

רעכטס־קאָנסולענט **י. מאַנעלא**

פעטריקאָווער 17, זאַכאַדניאַ 52.

שנעל, רעעל און ביליג!

זאָל גאַנץ לאָדז וויסען, אַז דאָס מעבעל־געשעפט

פון **פלאַכאַווסקי און רעכט**

145 פעטריקאַווער 145 אין הויף

האָט זיך פערגרעסערט און בעזיצט אויף לאַגער אַ גרויסע אויסוואַהל פון שלאָף־צימער, עס־צימער, ביוראָ־איינריכטונג, קיכען־מעבעל, ווי אויך איינצעלנע געגענשטאַנדע אַלעס פון אייגענע אויסאַרבייטונג

בעמערקונג: מיר קויפען אויך געניצטע מעבעל און צאָהלען די העכסטע פרייזען. 387

פאַר באַר! אויף וועקסעל!

רעטשניצע פון דאָקטוירים ספּעציאַליסטען

בזשעזשינער 11, טעל. 37-63

אָפען פון 9 פריה ביז 7 אָבענד

ד"ר וואָלינסקי	נאָז, האַלז, אויערן־קר.	4—3
ד"ר קערשנער	קינדער־קראַנקהייטען	12—9 5.30—4
ד"ר שיפמאַן	אינערליכע קראַנקה.	12—10 6.30—5
ד"ר לוביטש	הויט־און געשלעכטס קר.	2—12
ד"ר שמירגעלד	נערווען און גייסטיגע קר.	3—1
ד"ר גאָלדבלאַט	אויגען־קראַנקהייטען	2—12.30
ד"ר עליאַסבערג	כירורגישע קראַנקה.	1 ½3
ד"ר בערגמאַן	פרויען און געבורטס הילף	4—3

ספּעציעלער פּיע, שפּעציעלע שפּריצונגען חי שטעלען א. ז. וו. פּאָקען־שטעלע, קינסטליכע בערג־זון־בעשטראַהלונג, אינהאַלירונגען, מאַסאַזשען, עלעקטריזאַציע, אָפּעראַציעס. אויף אָפּעראַנג — וואַנען אין שטאָט. — אין לאַבאָראַטאָריום ווערן אָנגענומען אַלע אַרט אַנאַליזען, ווי אורין, פליעגמא און בלוט. 2130

אימפונגען געגען שקאַרלאַטין.

ביי דער לעטשניצע איז געעפענט געוואָרען אַ

דענטיסטישער קאַבינעט

עס נעהמען אָן:

ד"ר זילבערשטיין	צאָהן־אַרצט	2—9 נ. מ.
ד"ר לאַזשינסקאַ מטאַר אַפּאַלסקאַ	צאָהן־אַרצט	7.30—3

קינסטליכע ציינער, קאָראָנען, פּלאָמבען א. אַ. וו. די לעטשניצע איז אויך שבת טעטיג וואָכען.

שייטלען

פון פערשידענע קוואַליטעטען האָר, פערש. מאָדערנע גוטע אויסאַרבייטונג, רעיעלע בעהאַנדלונג. צו בעקומען קאַמיענגאַ 5, 2־טען הויף לעצטען איינגאַנג 2־טען שטאָק ביי בצלאל פּאַרזשיצקי.

בעקאַנטמאַכונג.

די בעוואוסטע וואַרשאַווער פירמע א. ג. **J. KRZYPOW** האָט ערעפנעט —:— אין —:—

לאָדז, 16 בענעדיקטאַ 16

א מעבעל־לאַגער

קויפט און פערקויפט אַלערליי מעבעל, דיוואַנעס, נייי־מאַשינען, ווי אויך גאַרדעראָבען, אַנטיקען און פעלצען. כ'קויף פּיאַנינאָס, און כ'צאָהל די העכסטע פרייזען קומט און איבערצייגט אייך 682

אַנ'אַנגעזעהנע עקספּעדיציאַנס־הויז אַקצ. געז.

זוכט אַ **אַכווייזטאַר**, וועלכער איז גוט בעקאַנט ביי קליענטען פון דער מאַנופאַקטור־בראַנזשע אין מערב־גאַליציען. טיכטיגען : ------: אָנמעלדונגען אונטער „Ruch Zbiorowy“ שיקען אין די אַנאָנסען־ביוראָ פּוכס, לאָדז, פעטריקאַווער 50. 843

אַ פּראַנט־געוועלב

מיט אַ גרויס שויפענסטער מיט אַלע איינריכטונגען, ווי אויך אַ שטוב מיט 2 פענסטער אויפ'ן 1. שטאָק, זאָפאָרט איבערצוגעבען. צו ערפאַהרען אין דרוק.

זיכערערפערדינסט

עס ווערט געזוכט טיכטיגע אַגענטען צום פערבריי־טערן אַ גאַנגבאַרעס אַרטי־קעל מיט קויציע 100 זל. ערפאַהרען ליפּאָווא 20 וו. 26 פון 7—5 נאָכמיט.

Zaginiony został kwit kaucyjnyz Elektrowni na imię Chaskiel Goldstein, zam. przy ul. Drewnowskiej 7. — Znalazca zechce zwrócić takowy do adresata.

Dr. med. M. LUBICZ

ציגעלניאַנאַ 43, טעל. 41-32

הויט־און געשלעכטס־קראַנקהייטען. נעהמט אָן פון 8—10 אין 5—8 אָבענדס. 1819

Dr. med. I. WAJNBERG

Cegielniana 47 tel. 26-03

נעהמט אָן פון 3—5 נאָכמיטאָג.

Dr. L. LEWITA

16 נאַוואָמיעסקאַ 31

Dr. SZAJEROWICZ

Trauguta (Krótka) Nr. 8

פרויען־קראַנקהייטען

עמפּפאַנגט פון 9—11 פריה און פון 5—7 אין אָווענד אין דער לעטשניצע „סאַניטאַס“ (ציגעלנ. 29) פון 11 ביז 1 מיטאָג. 839

---

med. Dr. P. MARKOWICZ

פון פּאַריזער צוריקגעקעהרט

נעמט אָן אין מעדיצינישע־קאָסמעטישען קאַבינעט פעטריקויער **124** פון 3 ביז 7, הויט־ און האָר־קראַנקהייטען, בעזייטיגונג פון געזיכטס־דעפעקטען, בילדונג פון די געזיכטס־גליעדער, נייעסטע הייל־מעטאָדען, מאַסאַזשען, עלעקטראָטעראַפּיע.

Dr. med. M. GLAZER

ul. ZIELONA Nr. 6 טעל. 45-49

הויט־ און ווענערישע קראַנקהייטען.

נעמט אָן פון 8—9.30, 12—2 פון 7 ביז 8 אָוו. 841

Dr. med. Ludwig Rapeport

Pr. Narutowicza 25 (Dzielna)

Telefon 44-10 1000

ספּעציאַליסט פאַר נירען, בלאָזען און האַרן־קראַנקהייטען, נעמט אָן פון 1 ביז 2 און פון 4 ביז 7 אָווענד.

היילפּעדאַגאָגישע קורסען

פאַר שוואַכבעגאַבטע און צוריקגעבליבענע קינדער, שפּראַכשטערונגען (שטאַמלען, טויבשטומהייט)

Dr. med. A. SZMIRGELD

נערווען־אַרצט.

עלעקטריזאַציעס, ליכטהיילאַפּאַראַטען.

CEGIELNIANA 6, tel. 51-89

עמפּפאַנגט פון 5—7 אָווענד.

Dr. med. J. POLAKOW

ספּעציאַליסט פאַר קינדער־קראַנקהייטען

KONSTANTYNOWSKA 37, 39—75

נעמט אָן פון 5—6.30 אָוו. אינדערהיים און פון 2—3 אין דער לעטשניצע אויף נייערם מאַרק פעטריק. 294.

Dr. med. M KERSZNER

Zielona 16, tel. 51-96.

קינדער און אינערליכע קראַנקהייטען. 702

נעהמט אָן פון 3 ביז 4 נאָכמ. און פון 6—7 אָווענד.

Dr. med. W. EYCHNER

פרויען־קראַנקהייטען און אַקושעריע

זגערזשער 38, טעל. 34-72

נעהמט אָן אין דער לעטשניצע פעטריקאָווער 294 פון 12 ביז 2 מיטאָג, אין דערהיים פון 6—8 אָווענדען

דאַנטיסט און צאָהן־טעכניק

י. ביטענסקי

קאָנסטאַנטינער 5

נעהמט אָן אַלע טאָג פון 9 פריה ביז 8 אָווענד.

פרייזען ביליגע! בערעטונג אָהן געצאָהלט

Lek. Dentysta

Jakób Botwinik

נעטרבייט אין דער לאָדזער קראַנקען־קאַסע איבער 4 יאָהר, נעהמט יעצט אָן טעגליך, אויסער שבת פון 3 ביז 9 אָווענד אויף דער

נאַוואָמיעסקאַ 26, פראָנט 2. שטאָק

היילען, פּלאָמבירען, צאָהן־ציהען אָהנע שמערצען, קינסטליכע ציינער, קאָראָנען און גאָלד־ברוקען.

▲▼▲▼ **צוגענגליכע פרייזען.** ▼▲▼▲

פאַר מיטגל. פון קראַנקען־קאַסע און וויערע פאַמיליעס זעהר ביליג.

Miejski Kinematograf Oświatowy

Wodny Rynek (Róg Rokocińskiej)

Od wtorku, dn. 16 listopada do 22 listopada r.b.

Dla dorosłych: początek codziennie o godz. 6^{30} i 8^{45} (w soboty i w niedziele 5, 6^{45} i 8^{45})

„RYBAK ISLANDZKI“

Monumentalne arcydzieło filmowe według powieści Piotra Loti'ego. W rolach główn.:

Sandra Milowanoff i Karol Daniel.

Następny program: **„GÖSTA BERLING“**

Dla młodzieży: początek o godz. 3 i 5 (w soboty i niedziele o godz. 1 i 3-ej p.p.

Wilki Północy Dramat w 10-ciu częściach z życia poszukiwaczy złota na Alasce.

---

844 קוואַליפיצירטע

מענער־מאַנאַזשניידער־

אַרבייטער, ווי אויך פּאָדרענטשנע ווערען געזוכט. צו מעלדען זיך: פּיעטשאָנאַ 4, ביי באַרנשטיין.

Czopki Hemorojdalne Gąseckiego

(מיט'ן העהנדעל) בעזייטיגען וועהטאָג, ברענונג, בייסעניש, פערקלענערן געשווירען.

עס פערקויפען די אַפּטייקען. 1462

יעדער איינציגער האָט זיך איבערצייגט, אַז פאַר

מעבעל

דיוואַנעס, פעלצען, נייי מאַשינען, גאַרדעראָבען א. ז. וו. צאָהלט די העכסטע פרייזען

א. וויצמאַן נאַרוטאָוויטש 19

(דזיעלנאַ)

אין מעבעל געוועלב, (פּריוואַט־וואָהנונג) שענקעוויטש 29 ביי מיר איז שטענדיג פאַראַ. גענוצטע מעבעל אין גוטען צושטאַנד צו פערקויפען. 1374

Heirats-Vermitler 818

die vorwiegend in deutsch-christl. Häusern gut eingefuehrt sind werden gebeten zwecks vermittelung eines ansehnlichen, gut situirten, jungen Mannes, ihre Adresse sub. „C. C.“ in die Exp. d. Bl. zu hinterlegen.

רעטשניצע פון דאָקטוירים ספּעציאַליסטען

און ערצטליך־רענטגענישער קאַבינעט

זגיערסקאַ 17, טעל. 16-33.

ד"ר ראָזאָווסקי	נאָז, האַלז, אויערן קר.	3-2 11-10 7½–6½
ד"ר רוזשאַנער	הויט־און געשלעכטס־קר.	11–10 2–1
ד"ר גאָלדשטיין־פּאָלאַק	אויגען־קראַנקהייטען	8-7 2-1
ד"ר יוסטמאַן	נערווען־קראַנקהייטען	2–12
ד"ר ראָזענצווייג	קינדער־קראַנקהייטען	5-4 12-10
ד"ר פּאַפּיערני	פרויען־און געבורטס־הילף	6-5 1-11½
ד"ר קאַנטאָר	כירורגישע־קראַנקהייטען	2-1.ז 4-3
ד"ר וויינבערג	אינערע הערץ לונגען־קר.	7-5½ 1-11
ד"ר סטופּעל	רענטגען	12-10 6-4
א. גראַדזענטשיק	צאָהן־אַרצט	7–3
נ. ראָזעס	צאָהן־אַרצט	2–9

צאָהן־טעכנישע אַרבייטען, בעלייכטונגען, קוואַרץ, מאַסאַזשען, א. אַ. וו. ביי דער לעטשניצע איז געעפענט געוואָרען

רענטגען־אינסטיטוט

היילונג פון הויט־קראַנקהייטען פון קאָפּ (פּאַרך) מיט רענטגענשטראַהלען, פאַר בעשטראַהלונג אין דורכלייכטונגען, קוואַרץ־לאַמפּע, דיאַטערמיע, עלעקטריזאַציע, אַלע מעגליכע אַנאַליזען. אַ קורס פאַר אַמאַטער.

אימפונגען געגען שאַרלאַך (שקאַרלאַטין) פון 4—5 נאָכמ.

די לעטשניצע איז אויך אָפען וואָכאַ.

הייזט אין דרך שמאָס.

אַבאָנאַמענטס־פרייז: אין לאָדז: אַ חודש 4.00 זלאָטעס. אויף דער פּראָווינץ: אַ חודש 6 זלאָטעס, און אויסלאַנד מיט 50 פּראָצענט טייערער. — פאַר אָנגעזאָגטע ערטער פון דער אַגענטען איז די רעדאַקציע נישט פאַראַנטוואָרטליך. די פּאָנאַנסעראַטע איז אָפען ביי טאָג און ביי נאַכט.

אַנאָנסען־פרייז: פאַר'ן טעקסט 15 גראָשען, הינטער 20 גראָשען, אין טעקסט 20 גר. פּאָטעט 30 גראָשען. נאָך'ן טעקסט 10 גר., פּאָטעט 15 גראָשען. — פאַר אויסלענדישע אַנאָנסען 100 פּראָצ. טייערער. — 50 פּראָצ. טייערער. —

Za Wydawnictwo „Najer Folksblat“, spółdz. z odpowiedz. udziałami: Ch. J. Brustowski i D. Silberberg. Redaktor odpowiedzialny Ch. [illegible]

Czcionkami i druk.: „Najer Folksblat“, Piotrkowska 21.